

JAARVERSLAG 2016

FAUNABEHEERENHEID
NOORD-HOLLAND

faunabeheereenheid
NOORD-HOLLAND

JAAERVERSLAG

2016

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	6
INLEIDING	7
ALGEMEEN	8
1. PLANVORMING, BESTUUR EN BELEID	10
2. UITVOERING FAUNABEHEER	15
3. UITVOERING FAUNABEHEERPLAN GANZEN	22
4. UITVOERING FBP GANZEN OMGEVING SCHIPHOL	27
5. FAUNATELLINGEN	31
6. COMMUNICATIE, PR EN WEBSITE	33
7. ORGANISATIEONTWIKKELING	35
8. CONCLUSIES & AANBEVELINGEN	39
N2000	39

INLEIDING BIJLAGEN	42
1 OVERZICHT VAN BESCHIKBARE ONTHEFFINGEN	43
1.1 RESULTATEN PER ONTHEFFING	43
1.2 TOTALEN PER SOORT	50
2 RESULTATEN SCHIPHOL EN OMGEVING	51
2.1 ONTHEFFINGEN SCHIPHOL	51
2.2 RUIVANGSTEN	54
2.3 BIRD STRIKES	55
3 RESULTATEN GANZENBEHEER	58
4 OVERZICHT FAUNAFONDS SCHADEBEDRAGEN NOORD-HOLLAND 2016	60
5 RESULTATEN VAN DE FAUNATELLINGEN	64
5.1 RESULTATEN VOORJAARSTELLING 2016	65
5.2 RESULTATEN GROFWILDTELLING 2016	68
5.2.1 DAMHERTEN	68
5.2.2 REEËN IN PROVINCIE NOORD-HOLLAND	71
5.2.3 REEËN IN DUINGEBIED: NOORD-HOLLAND EN ZUID-HOLLAND	72
5.2.4 REEËN IN GOOI& VECHTSTREEK	73
5.2.5 REEËN IN WIERINGERMEER	73
5.3 RESULTATEN ZOMERTELLING 2016	74
6 WILDAANRIJDINGEN IN 2016	76
7 JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN BIJ DE UITVOERING VAN HET FAUNABEHEER	78
7.1 OVERZICHT VAN JURIDISCHE PROCEDURES	78
7.2 OVERZICHT JURIDISCHE ZAKEN FBP GANZEN	79
7.3 OVERZICHT JURIDISCHE ZAKEN FBP ALGEMENE SOORTEN	81
7.4 OVERZICHT JURIDISCHE ZAKEN FBP SCHIPHOL	82
7.5 OVERZICHT JURIDISCHE ZAKEN FBP DAMHERT	84

Over de Faunabeheereenheid Noord-Holland:

De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE) is een door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland erkende organisatie om het rijks- en provinciaal beleid op het gebied van beheer van diersoorten en het bestrijden van schade uit te voeren. Met ingang van 1 januari 2017 betreft dit ook de uitoefening van de jacht. Het bestuur van de FBE wordt gevormd door afgevaardigden van Federatie Particulier Grondbezit, Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging, LTO, en één vertegenwoordiger namens: Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Landschap Noord-Holland, NV PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland, Gemeentewaterleidingen Amsterdam en het Goois Natuurreservaat. Het bestuur heeft een onafhankelijk voorzitter.

De activiteiten van de Faunabeheereenheid worden mede mogelijk gemaakt door de **Provincie Noord-Holland**

VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag 2016 van de Faunabeheereenheid Noord-Holland. Deel 1 geeft een beeld van onze werkactiviteiten. Deel 2 biedt inzicht in de stand van zaken met betrekking tot het Noord-Hollandse faunabeheer. Belangrijke resultaten dit jaar waren: de evaluatie van het Faunabeheerplan Schiphol, een plan van aanpak voor de aanwijzing wildaanrijdingen en de start van het proces om te komen tot een nieuw faunabeheerplan algemene soorten. Niet minder belangrijk is hard gewerkt aan het tot stand komen van een Strategisch Meerjaren Programma.

Een tweetal diersoorten blijven in Noord-Holland de aandacht vragen: de ganzen en de damherten. Met betrekking tot de ganzen was een tegenvaller dat de van GS verkregen ontheffing voor de uitvoering van ruivangsten door de rechter onmogelijk werd gemaakt. Daarentegen hebben de ontheffing en de vergunning Natuurbeschermingswet van het damhertenbeheer alle juridische procedures glansrijk doorstaan.

Behalve genoemde taken van de Faunabeheereenheid is er ook bijzonder veel werk verricht in de praktische uitvoering van het faunabeheer. Duidelijk is dat het succes van de uitvoerende werkzaamheden vooral te danken is aan de inzet van een groot aantal vrijwilligers. Ik wil daarom ook langs deze weg mijn dank hiervoor uitspreken aan alle jagers, grondgebruikers, terreineigenaren, beheerders, opzichters, bestuurders, hondenmensen en alle overige vrijwilligers die samen met ons tijd en energie hebben besteed aan de kwaliteit van beheer en onderhoud van ons landelijk gebied.

Sedert mei 2016 ben ik als onafhankelijk voorzitter werkzaam voor de Faunabeheereenheid Noord-Holland. De uitdaging is en blijft om binnen ons bestuur de vaak tegengestelde belangen van een gemeenschappelijke noemer te voorzien en consensus te bereiken. Met de nieuwe Wet Natuurbescherming zal ook de vermaatschappelijking van het faunabeheer zich doorzetten. Behalve dat ik mij zal inzetten voor een stevig verankerde organisatie, een transparant, zelfbewust en duurzaam faunabeheer in onze provincie, wil ik ook de mogelijkheden verkennen om samen te werken met andere faunabeheereenheden.

Ik wens u veel leesplezier.

Namens het bestuur van de Faunabeheereenheid Noord-Holland,

Drs. J.P.J. Lokker

Voorzitter Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland

INLEIDING

Dit jaarverslag geeft een impressie van de belangrijkste activiteiten van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland over het jaar 2016. De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE) is een samenwerkingsverband van organisaties (lees: jachthouders) op het gebied van natuurbeheer, landbouw, particulier grondeigendom en de jacht vertegenwoordigd door:

- de terreinbeherende organisaties;

(Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Landschap Noord-Holland, Gemeentewaterleidingen Amsterdam (AWD/Waternet), NV PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland en Goois Natuurreservaat).

- de agrariërs;

(Gewestelijke Land- en Tuinbouworganisatie LTO).

- de grondeigenaren;

(Hollands Particulier Grondbezit HPG onderdeel van de Federatie Particulier Grondbezit).

- de jagers;

(Wildbeheereenheden (WBE's), KNJV Gewest Noord-Holland alsmede de Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer (NOJG)).

De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE) is de organisatie om het planmatig beheer van beschermde inheemse diersoorten en de bestrijding van (landbouw-)schade en overlast aangericht door dieren in de provincie Noord-Holland te faciliteren en te coördineren. Vanaf 1 januari 2017 geldt dit ook voor de uitoefening van de jacht. Dit biedt tevens een goede waarborging voor de instandhouding en beheer van deze populaties. De Faunabeheereenheid zet zich ook in voor de vergroting van de vliegveiligheid en de afhandeling van wildaanrijdingen. Het bestuur van de provincie Noord-Holland heeft de FBE als zodanig erkend.

Jaarlijks rapporteert de Faunabeheereenheid Noord-Holland aan het provinciaal bestuur van Noord-Holland in welke mate handelingen zijn uitgevoerd op basis van de aan de Faunabeheereenheid verleende ontheffingen. Deze ontheffingen zijn verleend op basis van de door GS goedgekeurde Faunabeheerplannen (FBP). Deze rapportageplicht was in 2016 vastgelegd in artikel 69 van de Flora- & Faunawet (FF-wet). Ook worden van diverse diersoorten telgegevens verzameld die ook in dit jaarverslag worden weergegeven.

Dit jaarverslag is de inhoudelijke verantwoording van de verrichte werkzaamheden en volgt hierbij de projectmatige indeling op basis waarvan de Faunabeheereenheid haar activiteiten uitvoert.

Het tweede deel omvat de cijfermatige overzichten.

ALGEMEEN

De Faunabeheereenheid onderscheidt in haar werkzaamheden een viertal hoofdtaken. Deze zijn samen te vatten in vaste, jaarlijkse terugkerende basisactiviteiten (kerntaken) en activiteiten die meer ondersteunend aan de kerntaken zijn, maar niet onmisbaar (overige taken). Deze kunnen incidenteel en specifiek zijn en vergen vaak specifieke bijzondere kennis of aandacht. Voor het jaar 2016 opvallende, meer unieke projecten en activiteiten waren bijvoorbeeld het Strategisch meerjarenplan (SMJP), het Plan van aanpak Wildaanrijdingen en de evaluatie van het 'Faunabeheerplan omgeving Schiphol'.

Clustering naar hoofdtaken

In onze werkzaamheden onderscheiden wij een viertal groepen van hoofdtaken:

Kerntaken

- Bestuur- en Beleidszaken (zoals het opstellen en uitvoeren van de Faunabeheerplannen (FBP).
- Uitvoeringsmaatregelen (zoals ontheffingen, machtigingen, overige maatregelen en tellingen).

Overige taken

- Bijzondere aandachtsvelden (bijvoorbeeld communicatie en organisatie).
- Specifieke projecten (veelal eenmalig, regionaal gebonden of faunagebonden).

Projectmatige indeling 2016

De planmatige en projectmatige aanpak leidt in dit jaarverslag tot een zevental activiteiten:

1. Planvorming, bestuur en beleid
2. Uitvoering Faunabeheer
3. Uitvoering Faunabeheerplan Ganzen
4. Uitvoering Faunabeheerplan Ganzen omgeving Schiphol
5. Faunatellingen
6. Communicatie
7. Organisatieontwikkeling

Bij ieder onderwerp wordt de activiteit geïntroduceerd, het doel en/of de bijdrage aan het provinciaal beleid aangegeven, en verslag gedaan van de werkzaamheden en belangrijkste resultaten. Tot slot worden enige conclusies en aanbevelingen weergegeven.

Het bestuur van de Faunabeheereenheid meent dat er in Noord-Holland op een correcte en maatschappelijk verantwoorde wijze faunabeheer plaatsvindt. De kernactiviteiten, de hoofdtaken van de Faunabeheereenheid zijn naar tevredenheid uitgevoerd. Ook in 2017 zullen wij ons tot het uiterste inspannen om met alle betrokken partijen wederom tot een juiste uitvoering te komen.

Een planmatig en gecoördineerd faunabeheer is alleen mogelijk indien de uitvoering hiervan ook praktisch mogelijk gemaakt wordt, zowel in wettelijk opzicht als in financieel opzicht. Daarvoor is een maatschappelijk, politiek en bestuurlijk draagvlak noodzakelijk, waar de Faunabeheereenheid de komende jaren meer aandacht voor wil gaan vragen. Om te beginnen zal het Strategisch Meerjarenplan (SMJP) richting gaan geven aan onze rol, taakuitoefening en verdere positiebepaling. Vanaf 2017 zal de Wet natuurbescherming en de provinciale verordeningen van invloed zijn op de activiteiten.

Met dit verslag over het jaar 2016 heeft het bestuur van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland haar verantwoording over de prestaties en het bereikte resultaat in het jaar 2016 afgelegd.

Het jaar 2016 was in de eerste helft van het jaar nog gericht op het verwerken van achterstanden en anderzijds gericht op een groot aantal reguliere kernactiviteiten. De uitvoering van de faunabeheerplannen, de tellingen, het proces van ontheffingsaanvragen en uitgifte machtigingen en de daarbij behorende rapportages heeft op goede wijze kunnen plaatsvinden.

Er zijn ook een aantal activiteiten niet uitgevoerd bijvoorbeeld omdat dit door juridische procedures onmogelijk werd gemaakt (bijv. ruivangsten) of omdat de FBE onvoldoende capaciteit of mogelijkheden en/of medewerking had om dit te kunnen bereiken. Mede vanwege de werkdruk was de prioriteitsstelling scherp.

Samenvattend is vermeldenswaardig dat:

- Het Strategische Meerjarenplan is verschenen en aangeboden aan GS.
- De evaluatie van het Faunabeheerplan ganzen omgeving Schiphol is uitgevoerd.
- Het nieuwe Faunabeheerplan algemene soorten is dit jaar opgestart.
- De Aanwijzing wildaanrijdingen is voorzien van een Plan van aanpak.
- Op basis van het Faunabeheerplan damherten bleek de uitvoering beheer damherten in het leefgebied mogelijk.
- Ondanks het ontbreken van vangacties, is de reductie van het aantal ganzen (w.o. afschot) succesvol geweest.
- De feitelijke invoering van de nieuwe Wet natuurbescherming werd aan het einde van het jaar duidelijk.
- FRS heeft een verbeterslag gemaakt en aanpassingen ondergaan o.a. om het geschikt te laten zijn, m.i.v. 2017, voor de uitvoering van de nieuw provinciale verordening.
- Er is een nieuwe website/huisstijl gemaakt.
- Er is een begin gemaakt om de samenwerking tussen 4 faunabeheereenheden nader te gaan verkennen.

Rol provincie Noord-Holland

De provincie Noord-Holland houdt er toezicht op dat het beheer van flora en fauna in Noord-Holland op een goede manier plaatsvindt. Het faunabeheer zelf is geen bevoegdheid van de provincie, de grondgebruikers zijn namelijk zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van beheer en schadebestrijding. Grondgebruikers, zoals boeren en terreinbeherende organisaties, kunnen hiervoor bij de provincie een ontheffing aanvragen, individueel of gezamenlijk via de Faunabeheereenheid. In de Flora- en faunawet (vanaf 2017 Wet natuurbescherming en provinciale verordeningen) staan de toetsingscriteria voor het verlenen van deze ontheffingen. De provincie toetst de aanvragen aan deze wet en het provinciaal beleid en houdt toezicht op de uitvoering. Daarbij bewaakt de provincie de balans tussen het voortbestaan van populaties en het beschermen van het individuele dier enerzijds en schade aan in de wet genoemde belangen en het beperken en voorkomen van onveilige situaties anderzijds. De provincie is ook verantwoordelijk voor het beoordelen van Faunabeheerplannen in die context. Op basis van een Faunabeheerplan kan een Faunabeheereenheid bij de provincie een vrijstellingen of ontheffingen onderbouwen en aanvragen.

De provincie verleent de Faunabeheereenheid subsidie om een gezamenlijke aanpak van de deelnemende grondgebruikers te bevorderen, zodat tot een gedegen en afgewogen faunabeheer kan worden gekomen. In 2016 werd op een goede manier met Gedeputeerde Staten, in de persoon van dhr. J. Bond, en de betrokken provinciale medewerkers samengewerkt. Het bestuur spreekt daarover grote erkentelijkheid aan het provinciaal bestuur uit.

1. PLANVORMING, BESTUUR EN BELEID

Jaarverslaglegging, Faunabeheerplannen, Wet natuurbescherming

Planvorming, bestuur en beleid

- Jaarverslaglegging: Jaarrekening, Activiteitenverslag, Jaarverslag, Activiteitenplan, Begroting.
- Bestuur en beleid: Voorbereidende werkzaamheden Wet natuurbescherming
- Faunabeheerplannen: Dossieropbouw, ontheffingen; opdrachtverlening FBP AS

De Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE) streeft ernaar de faunabeheerplannen actueel te houden en daarmee te voldoen aan de eisen uit de Flora- en faunawet. Daardoor wordt bijgedragen aan de uitvoering van de provinciale Beleidsnotitie Flora en Fauna.

De FBE heeft conform de Flora- en faunawet een coördinerende rol bij de schadebestrijding en het beheer van in het wild levende dieren. Een planmatige aanpak moet een goede waarborg bieden voor de instandhouding van populaties van beschermde diersoorten. Daartoe beschikt zij over Faunabeheerplannen die door Gedeputeerde Staten zijn goedgekeurd.

De FBE en de door haar opgestelde faunabeheerplannen komen voort uit regelgeving van de Flora- en faunawet. Het primaire uitgangspunt van deze wet is de zorgplicht voor alle van nature in Nederland voorkomende soorten. De wet biedt tevens de mogelijkheid om in te grijpen in de stand van diersoorten indien het wenselijk is schade aan erkende belangen te voorkomen of te bestrijden.

In de faunabeheerplannen geeft de FBE aan voor welke soorten in haar werkgebied zij duurzaam beheer en schadepreventie noodzakelijk acht en welke uitzonderingen op het beschermingsregime van de betreffende soorten nodig zijn om schade te voorkomen en te bestrijden. Het faunabeheerplan dient als basis voor aanvragen (aanwijzing ex art. 67 of ontheffing ex art. 68). Conform artikel 69 van de Flora- en faunawet dient een FBE jaarlijks verslag uit te brengen aan Gedeputeerde Staten van de wijze waarop zij van de ontheffingen gebruik heeft gemaakt en van de uitvoering van het faunabeheerplan. Dit verslag is hiervan het resultaat.

De FBE beschikte in dit verslagjaar over de volgende Faunabeheerplannen:

- Faunabeheerplan Algemene Soorten 2014-2019.
- Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2016-2020.
- Ganzenbeheerplan Noord-Holland 2015-2020 (zie project 3).
- Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol (zie project 4).

Bijdrage aan beleidsdoel

Dit project heeft bijgedragen aan de uitvoering van de provinciale Beleidsnotitie Flora en Fauna en aan de doelstellingen en verbeterde werkwijze van de FBE. De FBE streeft ernaar de Faunabeheerplannen actueel te houden en daarmee tevens te voldoen aan de eisen uit de Flora- en Faunawet.

Faunabeheerplan Algemene Soorten

De uitvoering van het 'Faunabeheerplan Algemene Soorten 2014-2019' heeft op basis van de rechtsgeldige ontheffingen kunnen plaatsvinden. In de tweede helft van 2016 heeft de offerte uitvraag en de gunning van het faunabeheerplan 'Algemene soorten 2017-2023' plaatsgevonden en is gestart met dossiervorming en het opstellen hiervan. Dit is inclusief ecologische advies en juridische ondersteuning d.m.v. van een wetenschappelijke begeleidingscommissie. Er is een plancommissie samengesteld ter begeleiding van het planproces. Daarmee is invulling gegeven aan onze inspanningsverplichting om te komen tot een FBP dat ook voor jachtsoorten en vrijgestelde soorten voor het uitvoeringskader gaat geven.

Dit nieuwe plan is noodzakelijk om de uitvoering van de faunabeheermaatregelen conform de nieuwe wet natuurbescherming respectievelijk de provinciale verordeningen te bewerkstelligen. Voor veel vrijgestelde soorten ontbrak een faunabeheerplan.

Het nieuwe plan moet in 2017 invulling geven aan de uitvoering van jacht, beheer en schadebestrijding met betrekking tot de 15 in dit plan behandelde diersoorten. Dit zijn:

De wildsoorten: haas, konijn, houtduif, wilde eend en fazant.

Landelijk vrijgestelde soorten: houtduif, kauw, zwarte kraai, konijn en vos.

Provinciaal vrijgesteld soorten: knobbelzwaan, meerkoet, spreeuw, gaai en ekster.

Overige soorten: nijlgans en smient.

Overige zaken

Het jaarverslag 2015 is inmiddels verschenen en geeft een weergave van de resultaten van de uitvoeringsmaatregelen en het schadeverloop. Dit jaarverslag is aangeboden aan GS. Evenals dat het Jaarplan 2017 bij de provincie is ingediend. Op veel ontheffingsaanvragen zijn bezwaren ingediend en beroepsprocedures geweest.

Wet Natuurbescherming

De ontwikkeling van nieuw provinciaal faunabeleid en de nieuwe Wet Natuurbescherming hebben de aandacht gekregen in verschillende overlegverbanden zoals het landelijke overleg van de Faunabeheereenheid voorzitters en -secretarissen. Tevens is in mei deelgenomen aan de provinciale werkconferentie over de nieuwe wetgeving. Medio juni is de FBE aanwezig geweest bij de NLM-PS-cie vergadering waarin de evaluatie en de nieuwe verordeningen aan de orde zijn geweest.

De komende nieuwe wetgeving (Wet Natuurbescherming) en een nieuw provinciaal beleid hebben in 2016 nog geen effect gehad op de uitvoering van de faunabeheerplannen. Immers de invoering van de Wet natuurbescherming ging pas in 2017 in.

In de Wet Natuurbescherming worden de taken en bevoegdheden ten behoeve van de bescherming van natuurgebieden en planten- en diersoorten geregeld. Daarnaast bevat de wet onder meer bepalingen over faunabeheer en houtopstanden.

De regie van populatiebeheer en schadebestrijding is de verantwoordelijkheid van de provincies. Jacht op basis van de wildlijst blijft een landelijke aangelegenheid. Wel zullen met de nieuwe wetgeving alle jachtvormen (jacht, beheer en schadebestrijding) onderdeel gaan uitmaken van de Faunabeheerplannen. Voor de jacht betreft dat uitsluitend de verplichting om te rapporteren over afschot en de nu al uitgevoerde trendtellingen. De nieuwe wet verplicht jagers om het aantal gedode dieren te registreren.

De Faunabeheereenheid dient haar bestuurlijke samenstelling aan te passen. Maatschappelijke organisaties die duurzaam beheer van in het wild levende dieren ten doel hebben worden uitgenodigd om binnen de FBE mee te praten over de balans tussen natuur, in het wild levende dieren, de landbouw en andere menselijke belangen.

Rapporteren afschot

In 2016 is opgeroepen om, overigens nog op vrijwillige basis, te beginnen met de rapportage van het afschot m.b.t. de wildsoorten en vrijgestelde soorten in het FRS systeem. Het FRS systeem is hiervoor aangepast, zodat het eenvoudiger is geworden. Een handleiding en een stappenplan is op de FRS website aanwezig. Vanaf 1 januari 2017 is dit een wettelijke verplichting.

In Noord-Holland hanteert de FBE de regel dat de uitvoerder maandelijks deze rapportage invoert. Het faunabeheer dient transparant te zijn en het is noodzakelijk voor de onderbouwing van het noodzakelijke beheer. Afschotcijfers, telgegevens en vanzelfsprekend ook de schadegegevens zijn een noodzakelijke basis om het faunabeheer in de toekomst te motiveren.

Bestuur en bureau

Het bestuur van de Faunabeheereenheid is zeven keer bijeengekomen en heeft daar verslag van gemaakt. In de bestuursvergaderingen zijn diverse onderwerpen besproken, zoals deze ook in dit jaarverslag terugkeren. De grootste, meest uitgebreide besproken onderwerpen tijdens deze vergaderingen zijn het ganzenbeheer, de N2000-problematiek, het damhertenbeheer, het Strategisch Meerjaren Programma (SMJP), de provinciale evaluatie van onze boekjaarsubsidie, de invoering van de wet natuurbescherming, de provinciale verordeningen, het faunabeheerplan algemene soorten en het Schipholbeleid. Tevens zijn er verscheidene bestuurlijke bijeenkomsten geweest t.b.v. de tot standkoming van het SMJP.

Voorzien was dat de FBE in 2016 de bestuurssamenstelling, statuten, huishoudelijk reglement e.d. zou aanpassen. Dit heeft niet plaatsgevonden en is beperkt gebleven tot een bestuurlijke bespreking en verschoven naar 2017.

De samenstelling van het bestuur heeft tijdens dit verslagjaar een wijziging ondergaan: er is afscheid genomen van onze voorzitter Mw. Mr. J Geldorp-Pantekoek. Daarvoor is in de plaats gekomen Dhr. drs. J.P.J. Lokker die vanaf 17 mei 2016 zijn voorzittersrol heeft ingevuld.

Samenstelling FBE-bestuur in 2016:

Mevrouw mr. J. (Joke) Geldorp-Pantekoek (voorzitter) (tot 17 mei)

De heer drs. J.P.J. Lokker (vanaf 17 mei)

De heer S. (Samuel) Griessen (plv. voorzitter)

De heer A. (Albert) Hooyer (secretaris en penningmeester)

De heer T. (Ton) Zegers

Dhr. P. (Pim) de Nobel

Het secretariaat bestaat uit:

De heer D. (Désiré) Karelse (adjunct-secretaris).

Mevrouw A. (Anita) van Rijn (administratief ondersteunend medewerker).

Op tijdelijke basis zijn dit jaar is voor de Faunabeheereenheid werkzaam geweest:

Mevrouw T. (Tuba) Köse (projectmedewerker).

Ter ondersteuning van het bestuur en de vele deskundige vrijwillige uitvoerders bestaat het secretariaat van de FBE uit een adjunct-secretaris en een administratief ondersteuner, samen 1,7 fte. De FBE houdt kantoor in Haarlem en beschikt over faciliteiten waaronder een eigen netwerkserver. Met een beveiligde verbinding is werken op afstand mogelijk. De digitale faunaregistratie draait in een beveiligde internetomgeving en is met gebruik van persoonlijke wachtwoorden en toegangscodes overal bereikbaar.

Ten behoeve van de evaluatie van het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol is adviesbureau van Bommel faunawerk ingeschakeld en enkele kortlopende opdrachten (w.o. tellingen, ontheffingsaanvragen, ganzendossier, wildaanrijdingen) gingen uit naar Rik Schoon van Natuurlijk Fauna-advies. Met betrekking tot de communicatie is opdracht verleend aan Benjamin Hehenkamp van BenPR. De website en huisstijl is ontwikkeld door Natuurlijk! BV Marketing en Communicatie. Voor het opstellen van ons Strategisch Meerjarenplan is APPM actief geweest. Het personeelsplan is door de HRM adviseurs van Omnyacc Synergie opgesteld.

Wildbeheereenheden

In Noord-Holland zijn 27 wildbeheereenheden (WBE) actief. Zoals gebruikelijk hebben deze WBE's in 2016 weer een onmisbare rol gespeeld in de uitvoering. Het secretariaat onderhoudt contacten met de WBE's via telefoon, e-mail, nieuwsbrieven, bijeenkomsten en via de website. De WBE-secretarissen geven de verkregen informatie en machtigingen op hun beurt door aan hun jachthouders. Ook is het secretariaat vraagbaak voor jacht(akte)houders en grondgebruikers.

Overleg

Jaarlijks vindt er minimaal twee keer een bestuurlijk overleg plaats met de verantwoordelijk gedeputeerde dhr. J. Bond. Tussentijdse contacten worden onderhouden op bilateraal niveau tussen de voorzitter en de gedeputeerde. Bestuursleden onderhouden zelf het contact met de achterban door wie zij zijn afgevaardigd. De secretariatsmedewerkers onderhouden ambtelijke contacten met overheden, collega faunabeheereenheden en het Faunafonds.

Sinds juli 2016 is ook de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland noord (RUD) actief. De provincie heeft een aantal uitvoerende taken m.b.t. het faunabeheer gemandateerd aan de RUD. Voor de FBE betekent dit dat m.b.t. vergunningverlening, afgifte ontheffingen, toezicht en handhaving er een nieuwe speler in het werkveld bij gekomen is. De FBE heeft hier inmiddels aparte bilaterale overlegmomenten mee. Met betrekking tot de uitvoering wordt contact onderhouden met de gebruikers van de machtigingen zoals grondgebruikers, jagers, WBE's & TBO's en met NatuurNetwerk als beheerder van het Faunaregistratiesysteem (FRS). Op financieel terrein vindt overleg plaats met de accountant. Vanzelfsprekend heeft ambtelijk en bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de provincie en is er contact met de FBE partners (PNH en TBO's, HPG, WBE'S, KNJV en NOJG, VHR). Twee maal per jaar organiseert een van de FBE's het landelijke voorzittersoverleg. Er is door de voorzitter en de adjunct-secretaris deelgenomen aan dit halfjaarlijkse landelijk FBE-overleg waarbij bestuursdelegaties van alle FBE's vertegenwoordigd waren. In het voorzittersoverleg is onder andere gesproken over de Wet Natuurbescherming en de gevolgen hiervan voor de FBE's. Ook is de onderlinge samenwerking in algemene zin en overlegstructuur met betrekking tot de digitalisering van het faunabeheer. Het

Faunafonds heeft eenmaal aan het voorzittersoverleg deelgenomen. Circa vijf maal per jaar vindt er een ambtelijk overleg plaats tussen de landelijke FBE-secretariaten.

In december zijn FBE-voorzitters en gedeputeerden (of vertegenwoordigers hiervan) vanuit Flevoland, Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland bijeen geweest en de intentie uitgesproken een onderzoek te willen doen naar de samenwerkingsmogelijkheden tussen de betrokken FBE's.

Belangrijkste resultaten

- Praktische uitwerking: een gecoördineerd en planmatig faunabeheer (populatiebeheer en schadebestrijding).
- Uitvoering van diverse ontheffingsaanvragen (zie ook 2).
- FBP Algemene Soorten: voorbereiding en opdrachtverlening en start nieuw faunabeheerplan (-proces), plancie, e.d.
- Bijdrage aan de beleidsontwikkeling rondom beheer en schadebestrijding (ganzenbeheer) in N2000-gebieden en foerageergebieden/rustgebieden.
- Notitie effectenanalyse N2000 en offerte uitvraag is gedaan t.b.v. effectenanalyse van de uitvoeringsmethoden m.b.t. jacht, beheer en schadebestrijding in relatie tot het nog op te stellen FBP algemene soorten en als aanvulling en mogelijke aanpassing van de 'ganzenbeheer-effectenanalyse'.
- Realisatie van diverse jaarstukken: jaarverslag, (financieel) activiteitenverslag, jaarplan en begroting.
- Bijgedragen aan verschillende HAC-hoorzittingen, rechtszittingen en dergelijke.
- Bijdrage geleverd in de meningsvorming zowel in landelijk als provinciaal verband rondom invoering van de nieuwe wetgeving en provinciale verordeningen.
- Deelgenomen aan het ambtelijk en bestuurlijk overleg met de provincie.
- Deelgenomen aan het landelijk overleg van secretarissen en voorzitters Faunabeheereenheden Nederland.

2. UITVOERING FAUNABEHEER

Ontheffingen, aanwijzingen, machtigingen, rapportages, uitvoering

Uitvoering Faunabeheer

- Ontheffingen (aanvragen, verwerking)
- Machtigingen en rapportages (opstellen, afgifte, etc.)
- Uitvoering Faunabeheerplannen (o.a. algemene soorten)
- Uitvoering Faunabeheerplan Damhert
- Uitvoering Aanwijzing Wildaanrijdingen
- Uitvoeringskader FBE
- Verbeterslag FaunaRegistratieSysteem (FRS)

Dit project richt zich op een efficiënte en doelgerichte onderbouwing van de ontheffingen, efficiënte uitgifte van machtigingen en een correcte uitvoering en rapportage van de faunabeheerplannen. Daarmee wordt schade voor natuur en landbouw voorkomen en een grotere verkeers- en vliegveiligheid bereikt.

De Faunabeheereenheid Noord-Holland heeft er voor gezorgd dat het beheer van diersoorten conform de door GS goedgekeurde faunabeheerplannen wordt uitgevoerd, met het doel schade aan landbouw en natuur te voorkomen en/of te bestrijden en de verkeersveiligheid en de veiligheid voor het vliegverkeer te verbeteren.

De werkwijze verloopt als volgt: de FBE vraagt GS ontheffingen en/of aanwijzingen voor verschillende maatregelen aan, zoals verjaging en afschot. Vervolgens kunnen door de uitvoerders machtigingen bij de FBE worden aangevraagd op perceelsniveau voor het aan verjaging ondersteunend afschot (perceelsgebonden machtigingen; PM) en door tussenkomst van de WBE's op jachtveldniveau gericht op schadebestrijding door middel van populatiereductie (algemene machtigingen; AM). Tevens bestaan er zogenaamde Gebiedsgebonden machtigingen (GGM) en Grofwildmachtigingen (GM). De FBE maakt daarbij gebruik van het Faunaregistratiesysteem (FRS) dat speciaal is ontwikkeld voor de Faunabeheereenheden door Natuurnetwerk. Hierdoor vindt het verlenen van de machtigingen en het rapporteren door de uitvoerders volledig digitaal plaats. De uitvoerders rapporteren op de machtigingen maandelijks in FRS.

Jaarlijks rapporteert de FBE de resultaten van de uitgevoerde ontheffingen gekoppeld aan het beheer. Het beheerjaar van de FBE is gelijk aan het kalenderjaar. Toetsing van de aanvragen en met name aggregatie van de rapportages vergden ook dit jaar de nodige inzet van het secretariaat. Het overzicht en de feitelijke cijfers treft u aan in het tweede deel van dit jaarverslag.

Bijdrage aan beleidsdoel

Dit project heeft bijgedragen aan een efficiënte en doelmatige toepassing van en rapportage over de uitvoering van de Faunabeheerplannen, zoals aangegeven in de provinciale beleidsnotitie Flora en Fauna, hoofdstuk 4 en hoofdstuk 7. Daarnaast richt dit project zich op een efficiënte en doelmatige manier van machtigen aan de uitvoerders, zodat uitvoering en rapportage op goede wijze plaatsvindt. Hierdoor wordt schade voor natuur en landbouw voorkomen en een grotere verkeer- en vliegveiligheid bereikt.

Bij de aanwijzing wildaanrijdingen gaat het vooral om het dierenwelzijn. De doelstelling van deze activiteit is om verkeersongelukken met hoefdieren op goede wijze af te handelen en het lijden van dieren te voorkomen (zoals staat aangegeven in de beleidsnotitie Flora en Faunawet hoofdstuk 8.1 en 8.3). Het betreft provinciale coördinatie en afstemming om door middel van regionale invulling zorg te dragen voor een goede afwikkeling van wildaanrijdingen. Een verantwoordelijkheid waarin de provincie respectievelijk de FBE in dient te voorzien. Het is een specifiek onderdeel van de uitvoering op basis van de Faunabeheerplannen.

Uitvoering Faunabeheerplan damherten

Het in 2015 goedgekeurde Faunabeheerplan 'Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2016-2020' is dit jaar voor het eerst tot volle uitvoering gekomen. Immers ook het beheer in het leefgebied heeft op basis van de in 2016 verkregen ontheffingen en vergunningen kunnen plaatsvinden.

De Faunabeheereenheden van Noord- en Zuid-Holland hebben een faunabeheerplan opgesteld waarin de te nemen maatregelen worden beschreven om de natuurschade en het aantal aanrijdingen terug te dringen. De populatie zal in vijf jaar door middel van afschot worden teruggebracht naar 800 tot 1.000 damherten. De ontheffingen die hiervoor zijn afgegeven door de beide provincies zijn aangevochten door meerdere partijen. Maar geen enkel bezwaar of beroep is succesvol gebleken. Alle ontheffingen en vergunningen zijn in stand gebleven.

Het damhert is een waardevolle aanvulling in het ecosysteem van de duingebieden en verhoogt de recreatieve waarde. De biodiversiteit in het gebied staat echter door de huidige populatie damherten onder grote druk. Beheer is noodzakelijk om de balans in de duingebieden te herstellen. Het beheer vindt in beide provincies plaats en wordt mede aangestuurd door een dit jaar ingestelde beheercommissie. Die aan de hand van de tellingen en het gerealiseerde afschot het beheerdoel voor het volgende seizoen aangeeft. In deel 2 van dit verslag treft u de getalsmatige weergave aan van de populatie-ontwikkeling, het afschot en de afhandeling van de wildaanrijdingen.

Uitvoering aanwijzing Wildaanrijdingen

Op basis van de aanwijzing kon de afhandeling van wildaanrijdingen (het zogenaamde valwild) in samenwerking met de Stichting Wildaanrijdingen Nederland (SWN) goed worden uitgevoerd. Dank is vooral verschuldigd aan de vele vrijwillige uitvoerders die hier dag en nacht voor klaarstaan. In het bijzonder in de drie gebieden waarin de diersoort ree en/of damhert voorkomt (Zuid-Kennemerland, Gooi en Vechtstreek, Wieringermeer). De administratieve handeling is via het Boa Registratiesysteem (BRS) en Faunaregistratiesysteem (FRS) verlopen.

Sinds 2014 beschikt de FBE over een Aanwijzing ex art 67 Ffwet voor het doden van damherten en reeën in het kader van volksgezondheid en openbare veiligheid. Deze aanwijzing is bekend als Besluit 39 (2014) (kenmerk 450028/461313) is 5 jaar geldig tot 2 oktober 2019. Ook het dierenwelzijn is in de besluitvorming betrokken (het voorkomen van onnodig lijden). Genoemde aanwijzing is provinciebreed geldig in het hele werkgebied van de FBE Noord-Holland.

Het is conform bovengenoemd besluit toegestaan om zonder toestemming van de grondgebruiker gronden te betreden om aangereden dieren op te sporen, te doden, te verwonden en/of te bemachtigen. Waarbij zij opgemerkt dat het een goed gebruik is dat hierbij jachthouders en/of terreineigenaren worden geïnformeerd. (e.e.a. conform werkwijzer). De toegestane middelen zijn geweer, hond en mes.

Het is toegestaan:

- de aanwijzing te gebruiken tussen zonsondergang en zonsopgang.
- de aanwijzing binnen de bebouwde kom te gebruiken.
- de aanwijzing te gebruiken op zon- en feestdagen.
- op te treden op locaties die niet voldoen aan de wettelijke jachtveld eisen.
- het gebruik van kunstmatige lichtbronnen is eveneens toegestaan maar enkel en alleen op of langs de openbare weg.

Het door de FBE gevraagde gebruik van geluiddemper, restlichtversterking is echter niet toegestaan.

De uitvoering vindt plaats, op basis van de werkwijzer van de Stichting Wildaanrijdingen Nederland (Hierna: SWN), door tussenkomst van de SWN en de Stichting Zweethonden Nederland (Hierna: SZN). Een draagverlof WM4 is voor de uitvoerders voorhanden t.b.v. het gebruik van het geweer/uitvoering van de toegestane handelingen op de openbare weg.

De uitvoerders zijn via SWN verzekerd en mogen indien noodzakelijk ook buiten de provinciegrenzen optreden. Inzet in andere onverwacht gevaarlijke situaties, bijv. bij andere in het wild levende dieren of gehouden dieren, is conform de werkwijzer mogelijk. Dit laatste valt onder de regie van de politie die van de inzet van de uitvoerders gebruik kan maken.

Registratie van de handelingen vindt plaats door tussenkomst van het Operationeel Centrum van de politie (voorheen de meldkamer van de politie, hierna: OC) via het BOA registratiesysteem (Hierna: BRS). De gegevens van wildaanrijdingen worden gelinkt aan- en tegelijkertijd zichtbaar in het Fauna Registratiesysteem (hierna: FRS) van de FBE. Bij wildaanrijdingen wordt gewerkt met zogenoemde SWN calamiteitenmerken (In de volksmond ook valwildloodje genoemd).

Praktische uitvoering

Meldingen van aanrijdingen worden 24/7 door het OC doorgezet middels P2000/C2000 of per telefoon aan de betreffende coördinator in het dekkingsgebied. Deze schakelt het lokale dienstdoende teamlid via de piketdienst in. Laatstgenoemde gaat ter plaatse en beoordeelt de situatie. Indien noodzakelijke hulp

gewenst is wordt contact opgenomen met politie, ambulance en of brandweer voor assistentie en verdere afhandeling. Het teamlid spoort het aangereden dier op en voert deze af conform de SWN werkwijzer. Indien het dier nog levend wordt aangetroffen wordt het dier uit haar lijden verlost middels een veilig af te geven vangschot of door het met een mes af te steken. Wanneer het dier niet ter plekke wordt aangetroffen vindt nazoek door een door de SZN erkend nazoekteam plaats. Het aangereden dier wordt gelokaliseerd en uit haar lijden verlost. In de provinciale aanwijzing is opgenomen dat het dier ter destructie moet worden aangeboden en wordt het unieke SWN calamiteitenmerk op het dier aangebracht. Na aanbrenge van het SWN calamiteitenmerk kan het dier op legale wijze worden vervoerd naar de destructievoorziening.

De SWN werkwijzer voorziet eveneens in de richtlijn en procedure wanneer aangetroffen dieren een goede kans op overleving hebben en op basis daarvan worden doorgeleid naar een gespecialiseerd en erkend opvangcentrum.

Platform wildaanrijdingen Noord-Holland

Het platform wildaanrijdingen bestaat uit de kringcoördinatoren SWN in Noord-Holland, een vertegenwoordiger van SWN en een vertegenwoordiging namens de FBE Noord-Holland.

Plan van aanpak wildaanrijdingen Noord-Holland

Het doel van het plan van aanpak is tweërlei:

- een actieve en structurele oplossing van de in het overleg gesignaleerde knelpunten,
- een georganiseerd overleg tussen uitvoerders, stakeholders en FBE.

Knelpunten

Het platform wildaanrijdingen heeft de volgende knelpunten benoemd en aangegeven hoe deze kunnen worden aangepakt:

- Vergoedingen
- Gebruik andere types wapens en middelen
- Destructie
- Meldplicht

Vergoedingen

Momenteel draait de afhandeling van wildaanrijdingen in Noord-Holland volledig op goodwill van de vrijwilligers; ondanks het feit dat zij in deze eigenlijk geen probleemhouder zijn wordt door hen kosten gemaakt zonder dat deze door de eigenlijke probleemeigenaar worden vergoed. Kosten die worden gemaakt bestaan uit het ter beschikking stellen van materieel en materiaal, brandstoffen, munitie, persoonlijke beschermingsmiddelen, opleidingen etc. etc. Wellicht ten overvloede zij hier vermeld dat het niet gaat om tijd, die de vrijwilliger in zijn taak steekt!

Het platform stelt in deze dat een deugdelijke financiering een strikte voorwaarde is voor een provinciale uitrol van afhandeling van wildaanrijdingen. Het kostenplaatje dat gemoeid is met de afhandeling van aanrijdingen met wilde dieren zou feitelijk dus bij de wegbeheerders moeten liggen en niet, zoals nu het geval, bij de FBE, de WBE's en/of de individuele jachtaktehouder.

De FBE zal zich inzetten om ter kostendekking uitgaande van het non-profit beginsel een gedifferentieerde tarifiering voor de wegbeheerders te bewerkstelligen. Deze opbrengsten dekken de kosten voor de afhandelaar en de noodzakelijke verzekeringen, materialen, training en opleiding, administratie-, communicatiemiddelen en voorzieningen. Ook is voorzien in het gebruik van de meldkamer. BRS zet de geanonimiseerde verzamelde gegevens door naar FRS en zijn dus zichtbaar voor

FBE/WBE/Jachthouder met validatie OC. Hierdoor hebben FBE en provincie tevens de beschikking en volledig zicht op de aantallen zonder additionele kosten.

Wens tot gebruik andere types wapens

Het platform zal nagaan welke ruimte de Wet Wapens en Munitie en de nieuwe Wet Natuurbescherming in deze biedt. Mocht het inderdaad zo zijn dat een gewenste verruiming wettelijk gezien zou kunnen, dan is de vervolgstap om de aanvraag voor deze verruiming in gang te zetten.

Het gaat hierbij om een tweetal gewenste uitbreidingen:

1. Vanuit praktisch oogpunt wordt verzocht om ook de geluidsdemper toe te staan. Nu mogen uitvoerders in Zuid-Kennemerland wél de geluidsdemper gebruiken voor populatiebeheer, terwijl dat voor valwild niet mag.
2. Vanuit veiligheidsoogpunt wordt verzocht om gebruik te mogen maken van het hagelgeweer. Het is in een “versteende” omgeving niet altijd mogelijk om op korte afstand een veilig kogelschot af te geven.

Destructie

Door de provincie Noord-Holland is gesteld dat dieren, die zijn aangereden ter destructie worden aangeboden. Een ander gebruik van deze dieren is niet toegestaan. Inzet als biomassa of, bij consumptiewaardig materiaal, inzetten voor humane consumptie is dus niet mogelijk.

Noord-Holland neemt daarin een eigen en geïsoleerde positie ten opzichte van de nabere provincies.

Daardoor komt het bij de afhandeling tot een tweetal knelpunten

- Extra kosten om de dieren aan te bieden ter destructie; hetzij omdat er destructiekosten moeten worden betaald, hetzij omdat de vrijwilliger meer kilometers en tijd moet inzetten om af te handelen, of een combinatie van beiden.
- Derving van eventuele opbrengsten ter dekking van de kosten bij consumptiewaardig materiaal.

Meldplicht

Afhandelaars zijn, ondanks dat hun inzet via de centrale meldkamer van de politie verloopt en hun inzet ook wordt geregistreerd via het BRS, verplicht zich te melden bij de RUD. Geen van de deelnemers begrijpt de toegevoegde waarde van deze dubbele meldplicht.

Vogelgriep

Half november werd in Nederland weer vogelgriep geconstateerd. Hierdoor is er een verbod ingesteld op de uitoefening van de jacht op watervogels en op jacht, beheer en schadebestrijdingsactiviteiten waarbij watervogels verstoord worden. De FBE heeft daarom een zestal relevante ontheffingen tijdelijk gestopt. Dit met uitzondering van de ontheffingen in de 10 km zone van Schiphol en het damhertenbeheer. Medio december is het 'jachtverbod' voor Noord-Holland weer opgeheven.

Overige uitvoeringszaken

De uitvoering is ook onderwerp op het ambtelijk en bestuurlijk overleg met de verschillende stakeholders en vormt een belangrijk onderdeel in de informatievoorziening in onze nieuwsbrieven. In het kader van het Faunaregistratiesysteem is regelmatig overleg gevoerd, onder andere in een technisch gebruikersoverleg.

Het Faunaregistratiesysteem (FRS) is aangepast aan de nieuwe eisen.

Het verkrijgen van ontheffingen gaat veelal gepaard met bezwaarschriften bij de Hoor- en Adviescommissie (HAC) en beroepszaken bij de rechtbank. In sommige gevallen gaat men in hoger beroep bij de Raad van State.

Dit vergt relatief veel aandacht die de FBE niet altijd kan waarmaken. Hierdoor kan de FBE niet altijd actief meedoen in procedures. Daarbij dient te worden opgemerkt dat in deze procedures de provincie de gedaagde partij is. De FBE is de zgn. derde belanghebbende.

Er zijn procedures gevoerd over het koppelvormende paren en overwinterende gans met betrekking tot uur voor/na smientenontheffing, maar is in oktober met gewijzigde voorschriften.

Smienten ontheffing kent een roemruchte geschiedenis van bezwaar en beroep. Deze werd begin van het jaar geschorst maar uiteindelijk leidde dit er in oktober toe dat de ontheffing weer opnieuw beschikbaar is gekomen. Maar werd beperkt tot één uur na zonsopkomst en één uur voor zonsondergang (in totaal dus 2 uur per dag). Met een geldigheid van 1 oktober tot 1 april.

De knobbelzwanenontheffing is vernieuwd op basis van de aangepaste data. De ontheffingen voor gaai en ekster en meerkoet zijn eveneens aangepast.

Het beoogde uitvoeringskader en eventuele bijdrageregeling zijn niet gerealiseerd. Dit zou na het verschijnen van het SMJP zijn beslag krijgen, maar daar is de FBE niet meer aan toegekomen.

Faunaschade preventiekit

Het Faunafonds/BIJ12 heeft dit jaar de Faunaschade preventiekit geïntroduceerd. Hiermee wordt op eenvoudige wijze inzicht gegeven in de praktische preventieve maatregelen die de grondgebruiker kan nemen om gewasschade te voorkomen. Deze Faunaschade preventiekit is te raadplegen en te downloaden op de website van B12.

Het Faunafonds lanceerde eerder (december 2015) de vernieuwde website www.faunaschade.nl is het landelijk meldpunt faunaschade is vernieuwd en gebruikersvriendelijker gemaakt. Tevens kunnen allerlei soorten meldingen gedaan worden (kan ook zonder kosten) en worden deze steekproefsgewijze gevalideerd.

Belangrijkste resultaten

- Beperking schade en bewaking veiligheid: door de uitgevoerde maatregelen van onze uitvoerders is de aanwas van betreffende populaties beperkt of verminderd, waardoor de schade aan landbouwgewassen wordt beperkt en de verkeer- en vliegveiligheid wordt bewaakt.
- Verstrekking van actuele en goed onderbouwde ontheffingsaanvragen: ontheffingsbesluiten op basis van (herziene) machtigingen zijn verstrekt en opnieuw in het Faunaregistratiesysteem ingevoerd. Een overzicht hiervan treft u aan in deel 2 van dit jaarverslag.
- Rapportages (uitvoering en resultaten) die basis vormen voor een goede database, mede basis voor goede dossiervorming. De resultaten hiervan zijn opgenomen in het separaat verschenen jaarverslag en benut in het nieuwe faunabeheerplan.
- Uitvoering via het Faunaregistratiesysteem: de verwerking van machtigingen, rapportages en de tellingen zijn via het FRS verlopen.
- Verdere verbeterslag van het Faunaregistratiesysteem (FRS); het is aangepast aan de nieuwe eisen vanuit de Wet natuurbescherming en provinciale verordening.
- Bijdrage aan verschillende (juridische) HAC's-procedures, rechtszittingen, en RvS-zittingen.
- Er is uitvoering gegeven aan het FBP Algemene Soorten: planmatige uitvoering van het faunabeheer.
- Er is uitvoering gegeven aan het damhertenbeheer conform FBP Damherten: Gecoördineerde planmatige uitvoering damhertenbeheer o.a. uitvoeringsplan, beheerverslag en bijeenkomsten beheercommissie. uitgifte wildmerken.

- Er is uitvoering gegeven aan de afhandeling van wildaanrijdingen : gecoördineerde en planmatige aanpak en afhandeling van wildaanrijdingen. Onder regie van FBE in samenwerking met de betrokken WBE's.
- Plan van aanpak Wildaanrijdingen waarin de vervolgstappen en actiepunten zijn benoemd.
- Bijeenkomsten Platform wildaanrijdingen.
- Op basis van de wildaanrijding-aanwijzing uitgegeven wildmerken, machtigingen en verkregen rapportages; Administratieve verwerking via het BoaRegistratieSysteem (BRS) en Faunaregistratiesysteem (FRS). De cijfermatige resultaten hiervan zijn in het tweede deel van dit jaarverslag opgenomen.

3. UITVOERING FAUNABEHEERPLAN GANZEN

Uitvoering Faunabeheerplan Ganzen

- Ontheffingen, machtigingen, rapportages
- Overleg en communicatie
- Uitvoering ganzenbeheer
- Uitvoering ruivangsten
- Zomerganzen telling

De FBE draagt zorg voor de uitvoering van het beheer van bepaalde ganzensoorten conform het door GS goedgekeurde Faunabeheerplan. De FBE vraagt ontheffing en/of aanwijzing aan voor de uitvoering van verschillende maatregelen, zoals verjaging, afschot, nestbehandeling, vangacties. Uitvoerders vragen, via het digitale Faunaregistratiesysteem (FRS), machtigingen aan bij de FBE op basis waarvan zij verplicht zijn hierover maandelijks te rapporteren. Ten behoeve van deze werkzaamheden wordt regelmatig overleg gevoerd met betrokkenen. De FBE wil, in nader overleg met de uitvoerders, het gebiedsgerichte ganzenbeleid stimuleren en door communicatie faciliteren.

Bijdrage aan beleidsdoel

Dit project richt zich op een efficiënte en doelmatige toepassing en uitvoering van de maatregelen, inclusief correcte rapportage over de uitvoering van de ontheffingen en/of aanwijzingen, alsmede op een goede onderbouwing van de ontheffingen, zoals aangegeven in de provinciale beleidsnotitie Flora en Fauna, hoofdstuk 4 en hoofdstuk 7. En in het verlengde hiervan zoals verwoord in het provinciale "Uitvoeringsbeleid ganzen". Daarmee wordt schade veroorzaakt door ganzen voor natuur en landbouw zoveel mogelijk voorkomen en een grotere vliegveiligheid bereikt.

Faunabeheerplan Ganzen: evenwicht in stevige zomeraanpak en gastrijke winterrust

Het Ganzenbeheerplan voor Noord Holland zet voor de komende jaren in op een bewust en evenwichtig beheer. Dit doet immers recht aan het doel de enorme landbouwschade door (jaarrond verblijvende) ganzen terug te dringen en gastvrijheid te bieden aan de trekganzen in de winter. De FBE kiest met dit plan bewust voor een seizoensmatig evenwicht in de uitvoering van beheermaatregelen. In de zomerperiode (1 maart tot 1 november) is ingezet op populatiereductie ter voorkoming van landbouwschade. Dan zullen uitvoeringsmaatregelen als nestbehandeling, vangacties en afschot met geweer plaatsvinden. In de winterperiode is er opvang in foerageergebieden aan onze trekganzen en beschermende rust op blijvend grasland (hier vindt geen afschot plaats, gewone verjaging is echter wel toegestaan). Verjaging met behulp van ondersteunend afschot wordt alleen ingezet voor kwetsbare gewassen.

De provincie Noord-Holland en de Faunabeheereenheid Noord-Holland hebben in 2014 een 'ganzenakkoord' bereikt. De voorwaarden hiervoor zijn vastgelegd in het door Gedeputeerde Staten vastgestelde Uitvoeringsbeleid ganzen Noord-Holland. Na het evaluatiegesprek zijn eind 2015 hernieuwde afspraken vastgelegd in de bestuurlijke brief "voortzetting provinciaal ganzenakkoord". In deze bestuurlijke brief is de verwachting uitgesproken dat in 2016 en de jaren daaropvolgend, de populatie jaarrond verblijvende ganzen in Noord-Holland (verder) zal dalen. De doelstellingen uit het ganzenakkoord zijn echter om verschillende redenen nog niet gehaald, en lijken bij ongewijzigd beheer ook niet te worden gehaald aan het eind van de planperiode in 2020.

De vraag doet zich dan ook voor op welke wijze de FBE samen met de provincie Noord-Holland een vervolg kunnen geven aan het ganzenakkoord. Daartoe is vervolgens eind 2016 een brief gestuurd aan Gedeputeerde Staten.

Conclusies ten aanzien van de doelstellingen uit het ganzenakkoord

In voornoemde brief schetst de FBE de huidige stand van zaken ten aanzien van de in het ganzenakkoord geformuleerde doelstellingen en doet zij in het kader daarvan een aantal voorstellen die strekken tot het realiseren van de doelstellingen uit het ganzenakkoord.

Schade

In het faunabeheerplan ganzen Noord-Holland is in het kader van het ganzenakkoord m.b.t. schade een tweetal doelstellingen geformuleerd:

1. Het terugbrengen van de schade aan de landbouw door jaarrond verblijvende grauwe ganzen (*Anser anser*), kolganzen (*Anser albifrons*) en Canadese ganzen (*Branta canadensis* s.l.) tot het schade niveau van 2005 (€ 47.997);
2. Het terugbrengen van de schade aan de landbouw door jaarrond verblijvende brandganzen (*Branta leucopsis*) tot het schade niveau van 2011 (€ 29.901);

In 2010 was er sprake van 2.076.543 schade door overzomerende ganzen, in 2015 was er sprake van 4.466.274 schade door overzomerende ganzen. In 2016 is dit nog steeds stijgende naar een bedrag van 5.937.497. Op grond van de schadecijfers en het beheerresultaat kan worden gesteld dat het beoogde doel nog niet is bereikt.

Aantallen

Ook hiervoor is een tweetal doelstellingen geformuleerd:

1. Het terugbrengen van het aantal jaarrond verblijvende ganzensoorten middels populatiebeheer teneinde de schade aan de landbouw te reduceren.

Doelstelling grauwe gans: streefstand 15.000 stuks, 3.900 broedparen

Doelstelling brandgans: streefstand 7.300 stuks, 1.800 broedparen

Doelstelling Canadese gans: streefstand 1.600 stuks, 400 broedparen.

2. Het nastreven van een nulstand voor exoten, verwilderde gedomesticeerde ganzen en hybriden.

Wensen bij het ganzenbeheer

Vanuit het gezamenlijk perspectief dat landbouwschade de belangrijkste aanleiding was voor het ganzenakkoord is dat nu ook het vertrekpunt. Dit is vervolgens in het FBE bestuur besproken en is als onderstaand besloten om aan de provincie voor te stellen:

Het bestuur van de Faunabeheereenheid Noord-Holland is van mening dat het opschorten van de winterrust, zeker voor zover de winterrust eerder eindigt, in zekere mate zal bijdragen aan populatiereductie van zomerganzen en als gevolg daarvan waarschijnlijk minder schade aan landbouwgewassen.

Het opschorten/aanpassen van de winterrust zal echter ook tot gevolg hebben dat een gewijzigde ganzenontheffing moet worden afgegeven. Deze aangepaste ontheffing zal ter visie gelegd moeten worden en is voor beroep vatbaar. Het kan betekenen dat, voor zover een nieuwe ontheffing wordt afgegeven, deze ontheffing niet tijdig beschikbaar is als gevolg waarvan wederom niet extra ingegrepen kan worden. Dit nog naast de niet vanzelfsprekende instemming vanuit de TBO's. Om deze reden heeft de FBE het respecteren van de winterrust 2017 in haar vergadering overwogen.

Daarbij is mede afgewogen dat het respecteren van de winterrust in 2017 voor LTO Noord alleen dan acceptabel is als daarvoor bij haar leden draagvlak is. Verondersteld wordt dat draagvlak ontstaat als het 'zomerschadeplafond' gedurende de looptijd van het ganzenakkoord, en derhalve tot en met 2019, wordt uitgesteld. Het niet conform het ganzenakkoord kunnen beheren van de ganzenpopulatie (denk o.a. aan het verbod op vangacties), en de daaruit volgende forse zomerschade aan landbouwgewassen, funderen deze wens van LTO Noord. Mede daarom heeft het FBE besloten dat, onder voorwaarde van een uitstel van het 'zomerschadeplafond' tot en met 2019, de winterrust in 2017 vanuit de FBE gerespecteerd blijft worden.

Teneinde de doelstellingen uit het ganzenakkoord te behalen heeft de FBE aan de provincie een aantal wensen geuit, mede waardoor de uitvoering effectiever zou kunnen plaatsvinden. Dit betrof onder meer:

- Herstel van de (in de loop van dit verslagjaar door juridische uitspraken gedeeltelijk kwijtgeraakte) mogelijkheid om de bejaging van ganzen toe te staan vanaf een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang. De FBE heeft hiervoor o.a. de vrijstellingen in het FRS-systeem opengesteld.
- Het toestaan van lokmiddelen in de vorm van (niet-levende) lokvogels en mechanische of elektronische lokfluiten en evt. geluiddempers bij het beheer van overzomerende ganzen.
- Afschaffing van de aan de uitvoering voorafgaande meldingsplicht voor de uitvoerders.
- Vereenvoudiging van de uitvoeringsvoorschriften in en rond Natura 2000 gebieden.
- Intensivering van de coördinatie in de uitvoering: coördinatie en regie op het planmatige beheer van overzomerende ganzen. Dit in overleg met de WBE's en andere betrokkenen.
- Een verkenning naar de mogelijkheden en eventuele inzet van ganzeninterventieteams.

- Voortzetting van de gezamenlijke zomertelling.
- Nader onderzoek naar het (vlieg-)gedrag van de ganzen die in Noord-Holland verblijven. Bijvoorbeeld met betrekking tot de herkomst van de ganzen rond Schiphol en in Waterland en Zeevang.

N2000

Uitvoering m.b.t. de N2000 gebieden heeft onze speciale aandacht. In 2015 zijn t.b.v. de N2000 gebieden natuurbeschermingswetvergunningen verkregen voor het ganzenbeheer (incl. uitvoeringsplannen). Omdat de uitvoerbaarheid hiervan lastiger dan was voorzien heeft dit ook dit jaar blijvend voor veel onrust bij de uitvoerders gezorgd.

Na bespreking en evaluatie met betrokkenen (w.o. WBE's) is een notitie verschenen op basis waarvan een offerte uitvraag is gedaan t.b.v. effectenanalyse van de jachtmethoden in relatie tot het nog op te stellen FBP algemene soorten en afhankelijk van de uitkomsten zijn de huidige uitvoeringsmodaliteiten (gansen effectenanalyse) zo mogelijk te herzien op basis van een nieuwe effectenanalyse. De uitkomsten hiervan worden in 2017 verwacht.

Ruivangsten niet tot uitvoering gekomen

De inventarisatie van ruilocaties en de uitvoering van de ruivangsten heeft dit jaar niet plaatsgevonden. Snel na de inzet van de voorbereidende werkzaamheden is er een gerechtelijke uitspraak gekomen, dat de ruivangsten niet mochten plaatsvinden. De rechtbank heeft het ontheffingsbesluit vernietigd, omdat de vangmethode niet in de Flora- en faunawet stond vermeld. Overigens werd het gebruik van CO2 als dodingsmiddel wel toegestaan.

Uur voor/uur na

Naar aanleiding van een juridische procedure heeft, evenals elders in Nederland, de rechtbank in Haarlem de uitspraak gedaan dat het gebruik van het geweer vanaf een uur voor zonsopkomst en een uur na zonsondergang strijdig is met de bepalingen uit de Flora- en faunawet. Dit onderdeel van o.a. de zomerganzen ontheffing, koppelvormende paren en de ontheffing voor schadebestrijding overwinterende gans zijn vernietigd.

Kolgans ontheffing beschikbaar

Er is dit jaar een ontheffing gevraagd en verkregen voor kolgansbeheer in de zomerperiode. Hiermee wordt de landbouwschade beperkt en is de seizoenovergang (1 maart/1 november) weer gerepareerd naar een situatie die voorheen (in de winterontheffing) ook mogelijk was. Dit betreft de maanden maart en oktober.

Overige ontheffingen

Er is een koppelaafschot (broedparen) ontheffing verkregen. Tevens zijn lokale ontheffingen verkregen voor het ganzenbeheer binnen het afpalingsrecht van enkele eendenkooien.

Zomerganzentelling

De zomerganzentelling heeft op 16 juli 2016 conform telprotocol plaatsgevonden en waar mogelijk in samenwerking tussen vogelwerkgroep en WBE uitgevoerd. Van groot belang, omdat de FBE de FBP's en uitvoeringstaken hiermee kan onderbouwen (dossiervorming) en in relatie tot de reductie de populatie kan volgen.

Een samenvatting van deze gegevens en de aantalsoverzichten zijn in deel 2 van dit verslag gepresenteerd. De telgegevens worden gebruikt om het ganzenbeleid in Noord-Holland vorm te geven en te evalueren.

Belangrijkste resultaten

- Uitvoering van het Ganzenbeheerplan Noord-Holland 2015-2020: Uitgevoerde maatregelen w.o. werende middelen, (aan verjaging ondersteunend) afschot, nestbehandeling. Mede waardoor bijdrage geleverd is aan de beperking van de landbouwschade.
- Actuele en goed onderbouwde aanvragen en praktisch uitvoerbare ontheffingen en aanwijzingen, op basis waarvan machtigingen worden opgesteld en verstrekt: kolgans (zomer).
- Rapportages (uitvoering en resultaten) die tevens leiden tot een goede database (dossiervorming) en verwerking van deze data in de jaarrapportage.
- Communicatiemiddelen o.a. concept ganzenfolder, persbericht, informatie op website e.d.
- Voorbereidende werkzaamheden t.b.v. de ruivangsten.
- Beschikbaarheid telcijfers t.b.v. gericht ganzenbeheer; Informatiebijeenkomst tellers.

4. UITVOERING FBP GANZEN OMGEVING SCHIPHOL activiteiten ganzenbeheer Schiphol

Uitvoering Faunabeheerplan Ganzen omgeving Schiphol

- Uitvoering Schiphol overleg
- Uitvoering vangacties
- Uitvoering vergoedingsregeling
- Opdracht evaluatie FBP Schiphol

De vliegveiligheid rond Schiphol is als aparte activiteit benoemd en een blijvend aandachtspunt. Dit project is gericht op het vergroten van de vliegveiligheid binnen de kaders die de Flora- en faunawet biedt en het bereiken van afstemming tussen partijen over de verschillende uitvoeringsmaatregelen. Het project levert daarmee een bijdrage aan de beleidsinspanning vanuit de provincie in het kader van het NRV convenant.

De Faunabeheereenheid Noord-Holland vervult een coördinerende rol naar de andere twee betrokken Faunabeheereenheden in Zuid-Holland en Utrecht. De uitvoering van het FBP Ganzen omgeving Schiphol kent eigen ontheffingen en machtigingen en wordt mede daardoor apart gemonitord. Via een Schiphol uitvoerdersoverleg vindt afstemming plaats met onze uitvoerders. Via een Schipholbeleidsoverleg vindt afstemming plaats in bredere zin.

Bijdrage aan beleidsdoel

Dit project is gericht op het vergroten van de vliegveiligheid binnen de kaders die de Flora- en Faunawet biedt en het bereiken van afstemming tussen partijen over de verschillende uitvoeringsmaatregelen. Het project levert een bijdrage aan de beleidsinspanning in het kader van het NRV convenant.

Ganzenvangacties, afschot en nestbehandeling

Er zijn in 2016 (ook in het kader van de vliegveiligheid) géén ganzen gevangen. Zoals gebruikelijk zijn bezwaren en beroepen ingediend tegen de ontheffingen. De vangacties konden door een gerechtelijke uitspraak begin juni, te weten dat het vangmiddel niet in de wet stond vermeld, geen doorgang vinden. FBE verzorgde voorafgaand de ontheffingen en machtigingen en overige voorbereidingen. Helaas kon dit niet worden benut.

Vergoedingsregeling Schiphol

De FBE heeft de onkostenvergoedingsregeling uitgevoerd. Via de FBE-begroting is er in 2016 een bedrag van € 40.000,- beschikbaar gesteld ten behoeve van de bijdrage in de onkosten aan de uitvoering door de vijf WBE's en de vijf betrokken TBO's in het Schipholgebied.

Evaluatie faunabeheerplan

Zoals bepaald in het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol is na drie jaar een evaluatie uitgevoerd. Het concept evaluatierapport is aan het eind van dit verslagjaar afgerond. Hiermee is inzicht verkregen in de effectiviteit van de genomen maatregelen (afschot, vangacties, nestbehandeling).

Het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol is één van activiteiten die mede in het kader van de Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen (NRV) wordt ingezet en brede maatschappelijke steun heeft verkregen. De evaluatie richtte zich op de uitvoering van spoor c 'populatiereductie' op basis van het FBP "Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol".

Meer beheermaatregelen ganzen rond Schiphol noodzakelijk

De FBE pleit voor uitbreiding van maatregelen om ganzen rond de luchthaven Schiphol te beheren. Om de kans op incidenten met ganzen en vliegtuigen te verkleinen heeft de FBE een ganzenbeheerplan Schiphol 2013-2018 opgesteld.

Dit ganzenbeheerplan is één van activiteiten die in het kader van de Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen (NRV) wordt ingezet en brede steun heeft verkregen. De Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen (NRV) bestaat uit het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, de Vereniging van Nederlandse Verkeersvliegers, Schiphol Nederland b.v., Vereniging Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, LTO Nederland, Gemeente Haarlemmermeer, Provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht.

Binnen het NRV wordt een viersporenbeleid voorgestaan: (1) het (radar-)techniek spoor, (2) het ruimtelijke ordening spoor: geen aanleg van nieuwe broed- en rustgebieden, (3) het populatiebeheer spoor: de invulling hiervan vindt plaats d.m.v. het Faunabeheerplan, het tot slot (4) het spoor om de foerageermogelijkheden te beperken: onderwerpen van oogstresten op landbouwgronden.

Het FBE bestuur heeft dit evaluatierapport in haar vergadering besproken en vastgesteld. Het evaluatierapport is aan GS Noord-Holland en andere betrokkenen aangeboden. Het FBE bestuur is van mening dat de aanbevelingen in het toekomstige ganzenbeheer rondom Schiphol geïmplementeerd zouden moeten worden.

Populatie ganzen rond Schiphol

In de evaluatie van het beheerplan uitien meerdere actoren zorgen over het onvoldoende reduceren van de ganzenpopulaties rond de luchthaven.

Het aantal ganzen rond Schiphol neemt de laatste jaren na een initiële afname weer toe. In de 10 km zone rond Schiphol werden deze zomer 11.686 ganzen geteld, een stijging van 18% t.o.v. vorig jaar. Voor alle soorten ganzen geldt een nulstand in de 10km zone, behalve voor de grauwe gans waarvoor een doelstand van 1.000 ganzen in de nazomer geldt.

Verbod vangacties 2016

De FBE Noord-Holland benadrukt dat alleen een combinatie van beheermaatregelen, zoals afgesproken in het Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen (NRV), effectief is. Het gerechtelijk verbod op het vangen van ruiende ganzen in 2016 lijkt dan ook direct invloed te hebben op de groei van de populatie, al is het misschien nog te vroeg om dit te kunnen kwantificeren.

Aanbevelingen beheer voor de komende jaren

De FBE pleit voor een continuering van de huidige maatregelen in 2017 e.v., inclusief de in 2016 verboden vangacties. Daarnaast wil een deel van de maatschappelijke betrokken organisaties een verruiming van de maatregelen en of middelen nastreven.

Dit omvat onder meer een uitbreiding van beheermogelijkheden buiten de zgn. 10 km zone, het beheer van Nijlganzen toestaan en de inzet van hulpmiddelen die het effectiever maken om ganzen te kunnen bejagen. Daarbij is ook monitoring van groot belang, niet alleen om de noodzaak tot beheer aan te tonen, maar ook om de een beter zicht te krijgen op welke groepen ganzen de hoogste risico's veroorzaken.

Het bestuur van de FBE heeft op basis van het evaluatierapport een aantal aanbevelingen gedaan waarvan het bestuur meent dat het goed zou zijn om deze te implementeren in het vervolg van het ganzenbeleid voor de omgeving van Schiphol. Enkele aanbevelingen zijn o.a.:

- Het FBE bestuur heeft de voorkeur uitgesproken alle ganzen en daarmee al het ganzenbeheer in één FBP te willen behandelen.
- Minimaal het huidige beheer dient te worden voortgezet. Aanvullende ontheffingsaanvragen zijn gewenst maar op dit moment niet eenvoudig te onderbouwen.
- Actualisering onderbouwing van het belang van de vliegveiligheid is gewenst. De FBE zal het ministerie van lenM verzoeken om nader onderzoek uit te voeren en de monitoring te verbeteren.

Uitvoering: voortzetting en intensivering van het beheer

Ondanks het feit dat er tegengestelde patronen aanwezig zijn in de populatieontwikkeling en de beheerresultaten, is de conclusie dat het aantal ganzen weer toeneemt. Mede veroorzaakt door het in 2016 niet kunnen uitvoeren van de vangacties. Het beheer bestaat uit nestbehandeling, vangacties en afschot. De doelstellingen worden voorsnog niet behaald en komen evenmin in zicht.

Ondanks de grote beheerinspanning en dit in combinatie met het aantal birdstrikes, is het advies dat er additionele effectieve beheermaatregelen nodig zijn om de gestelde populatiedoelen te behalen. Dit kan o.a. door verruiming van inzet in tijd, ruimte, middelen en mensen waardoor intensiever en effectiever kan worden opgetreden. Ook wordt geconcludeerd dat het aantal birdstrikes in de winter tenminste zo groot is als in de zomerperiode.

Het advies is het beheer van de ganzen rondom Schiphol minimaal voort te zetten en waar mogelijk te intensiveren. Daarom zal de FBE Noord-Holland op korte termijn enkele concrete acties inzetten. Te weten:

In dit verband zal de FBE stimuleren dat een verkenning wordt gedaan naar het inzetten van een mobiel ganzenteam rondom Schiphol, op zodanige wijze dat de het gevoerde beheer van de vrijwillige jagers wordt ondersteunt.

De FBE zal in het uitvoerdersoverleg met WBE's en TBO's e.a. bespreken welke mate van coördinatie en facilitering gewenst is.

Interprovinciale afstemming uitvoeringsbeleid

Tot slot verzoekt de FBE de provincie Noord-Holland het beleid tussen de drie betrokken provincies op elkaar af te stemmen. Wij achten dit van groot belang. De verschillen in de uitvoering m.b.t. middelen en maatregelen zijn niet gewenst, want verwarrend en niet uitlegbaar.

Belangrijkste resultaten

- De verbetering van vliegveiligheid: de activiteiten hebben ertoe bijgedragen dat door reductie van het aantal ganzen de vliegveiligheid is verbeterd.
- Het uitvoeren van maatregelen uit het FBP Ganzen omgeving Schiphol: dit project heeft ertoe bijgedragen dat de veiligheid voor het vliegverkeer is verbeterd ten gevolge van reductie van het aantal ganzen door middel van afschot, vangacties en nestbehandeling in de Schipholzone.
- Ontheffingsaanvragen en machtigingen ten behoeve van de uitvoering.
- Het monitoren van de maatregelen en verwerken van de verkregen data.
- Realisatie en uitvoering van de vergoedingsregeling.
- Bijdrage in HAC, BoB bezwarenprocedures geleverd.
- Verschijnen van het concept Evaluatierapport; bijeenkomsten van de begeleidingscie.
- Afschot en nestbehandeling is conform het faunabeheerplan uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn opgenomen in het tweede deel van dit jaarverslag.

5. FAUNATELLINGEN

Faunatellingen

- Voorjaartelling
- Damherten telling
- Reeën telling

De faunatellingen zijn op verschillende wijze georganiseerd en door verschillende organisaties uitgevoerd en goed verlopen. De verkregen data dragen bij aan een goed en verantwoord faunabeheer. Niet alleen de FBE heeft daar belang bij, ook de provincie, de KNJV en terrein beherende organisaties zijn afhankelijk voor hun beleidsontwikkeling van de juiste data.

Het betreft tellingen t.b.v.:

- Voorjaartelling: jachtsoorten, ganzen en zoogdieren.
- Damherten telling
- Reeën telling
- (Zomertelling Ganzen; zie project 3.)

Bijdrage aan beleidsdoel

Dit project draagt bij aan de beleidsdoelstellingen genoemd in de Beleidsnotitie Flora- en Faunawet hoofdstuk 4.3.3. Voor alle diersoorten geldt dat goede cijfers de basis zijn voor goede (uitvoering van) faunabeheerplannen.

Tellingen: meten is weten

Alle tellingen zijn in onze provincie via het FRS systeem verlopen. We hanteren voor elke telling de onderscheiden telprotocollen. De telcoördinatoren en tellers zijn geïnstrueerd en begeleid over de toepassing van FRS bij tellingen.

De voorjaarstelling is provinciebreed vanuit de KNJV georganiseerd en door de WBE's uitgevoerd. De KNJV heeft in overleg met de FBE een voorlichtingsavond 'tellen doen we samen' voor WBE's en anderen georganiseerd.

De Zomerganzentelling is dit jaar, waar mogelijk, in samenwerking tussen LNH en de WBE's geteld. In opdracht van de provincie coördineert Natuurlijke Zaken de zomerganzentelling en analyseert deze gegevens om inzicht te verkrijgen in de aantallen, de ontwikkeling in de tijd en de ruimtelijke verspreiding. Hiervan wordt een telrapport gemaakt. De provincie Noord-Holland en Faunabeheereenheid gebruiken de gegevens voor het faunabeleid en daarnaast worden de gegevens geleverd aan SOVON vogelonderzoek Nederland.

Er is geteld in alle leefgebieden van de ree en het damhert, te weten het Wieringermeergebied, het Gooi- en Vechtstreek en het duingebied Zuid-Kennemerland. Van elk gebied is een telrapport tot stand gekomen.

Belangrijkste resultaten

- Het (mede) organiseren van goede gevalideerde tellingen die betrouwbare data opleveren waarmee de Faunabeheereenheid haar uitvoeringstaken transparant kan onderbouwen.
- Het verkrijgen van tastbare resultaten in de telrapporten met betrekking tot damhert, ree, ganzen en andere soorten.
- Het organiseren van startbijeenkomsten met de telcoördinatoren en validatie door telcommissiebijeenkomsten.
- Verkrijgen van een database van telcijfers en trends met betrekking tot dit (en voorafgaande) verslagjaar. Zie ook deel 2 van dit jaarverslag.

6. COMMUNICATIE, PR EN WEBSITE

Communicatie

- Website
- Communicatie-activiteiten en -producten

Communicatie met de achterban en onze omgeving is noodzakelijk. Het is gewenst vanuit de FBE actuele informatie te verstrekken over de ontwikkelingen van het faunabeheer in onze provincie.

Communicatie is in 2016 ruim ingevuld. Ook zijn nieuwsbrieven en persberichten uitgestuurd en publicaties hiervan op onze website terug te vinden. Daarnaast werd er deelgenomen aan informatiebijeenkomsten, of werden deze georganiseerd. De adjunct-secretaris is aanwezig geweest bij informatieavonden, jaarvergaderingen en bijeenkomsten van doelgroepen waaronder KNJV, TBO's en WBE's. Ook de FBE-bestuurders zijn bij dit soort bijeenkomsten betrokken geweest.

Bijdrage aan beleidsdoel

Het communiceren met de achterban is gebaat bij een snelle en correcte wijze van informatieverstrekking. Het moet eenvoudig en aantrekkelijk zijn om kennis te nemen van relevante informatie. Dit project is erop gericht om informatie beschikbaar te maken over de doelstellingen van FBE (en provincie) en de uitvoeringsmaatregelen waar de FBE voor verantwoordelijk is. De doelen voor de FBE en een Faunabeheerplan die in hoofdstuk 4 van de Beleidsnotitie Flora- en Faunawet zijn aangegeven, worden hiermee uitgedragen.

Communicatie-activiteiten

De FBE heeft in 2016 met betrekking tot de communicatie opnieuw stappen gezet. Er zijn actief persberichten uitgebracht. Waarvan het persbericht van de damhert-telresultaten door de media zeer goed is opgepakt. Er zijn website teksten geschreven en er zijn nieuwsbrieven uitgebracht. O.a. over ganzenbeheer, damherten beheer, tellingen e.d. Ook zijn QenA overzichten en fact-sheets opgesteld m.b.t. het damhertenbeheer. Ook is het ontwerp van een ganzenfolder gereed gekomen. Tevens is meegewerkt aan een 'ganzenei' expert meeting. En is een bijdrage geleverd aan een discussieavond en

excursie (damherten/duingebied) over andere manieren van beheer. Naar aanleiding van de Vogelgriep uitbraak is eveneens gecommuniceerd over de sluiting en opening van jacht en schadebestrijding. Informatiebijeenkomsten zijn project gerelateerd georganiseerd.

Nieuwe website en huisstijl

De vernieuwing van de website is in samenwerking met een drietal collega FBE's gelukt. Deze website is ook het landelijke portaal voor alle FBE's in Nederland. In het verlengde hiervan is ook de huisstijl opnieuw vormgegeven. Een en ander is vervolgens begin januari 2017 ingezet en openbaar gemaakt. Dit onder de noemer 'een nieuw jaar, een nieuwe wet, nieuwe website en huisstijl'.

Belangrijkste resultaten

- Het informeren en communiceren over onze activiteiten aan achterban, pers en andere betrokkenen. Bijv. afstemming en overleg communicatie o.a. bij het ganzenbeheer en damhertenbeheer.
- Het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten en versturen van twaalf nieuwsbrieven en uitbrengen van drie persberichten.
- Een nieuwe website en het verstrekken van actuele informatie op deze website.
- Een nieuwe huisstijl, logo e.d.

7. ORGANISATIEONTWIKKELING

Organisatieontwikkeling

- Strategisch Meerjaren Programma
- Personeelsreglement

De Faunabeheereenheid heeft in 2015 opdracht gegeven voor een Strategische Meerjarenprogramma (SMJP). Dit SMJP is dit jaar verschenen. Het is een intern document waarmee de FBE haar activiteiten ook meerjarig, planmatig en gestructureerd wil managen. Op basis hiervan willen wij ook nadere afspraken met de provincie maken, waaronder meerjarige financieringsafspraken, samenwerkingsafspraken e.d. Wij willen deskundig, klantgericht en oplossingsgericht als schakel tussen beleid en uitvoering kunnen functioneren, zodat de uitvoering in samenwerking met onze partners in het veld als vanzelf adequaat verloopt. De FBE wil inspelen op veranderingen zoals de Wet natuurbescherming en de nieuwe provinciale verordeningen. Er is aanvullend besloten tot herijking van het personeelsbeleid. D.m.v. het opstellen van een personeelsreglement waarin het personeelsbeleid, de functieprofielen, de P-gesprekken en dergelijke zijn geregeld.

Bijdrage aan beleidsdoel

Het is de afronding van het verbetertraject dat is afgesproken tussen de Provincie Noord-Holland en de Faunabeheereenheid. Hiermee heeft de FBE zichzelf inhoudelijk, organisatorisch, financieel en in personeel opzicht in beeld gebracht.

Strategisch meerjarenprogramma

De FBE heeft met het vaststellen van een Strategisch Meerjarenprogramma een kompas voor de toekomst. Het is geen statisch document maar vormt wel een meetlat waaraan wij onze activiteiten zullen meten. Het is een meerjarig perspectief waarin jaarlijks met de jaarplannen nadere keuzes gemaakt zullen worden. Daarin worden de nieuwe lijnen uitgezet. Het jaarplan 2017 is hiervan de eerste schijf. Op het moment van verschijnen van dit SMJP waren er nogal wat onzekerheden die vooral voortkomen uit besluitvorming en invoering mb.t. de wet natuurbescherming en provinciale

verordeningen. Ook die kunnen leiden tot wijzigingen. Samenvattend zijn hieronder de uitgangspunten SMJP weergegeven en worden de concrete activiteiten benoemd.

Doel FBE

Het maken en vaststellen van faunabeheerplannen voor het planmatig en verantwoord faunabeheer en het stimuleren en faciliteren van de uitvoering ervan door derden.

FBE is zelfstandige (netwerk-)organisatie waarbinnen tegengestelde belangen tot een compromis zullen worden gebracht en bij unaniem besluit keuzes worden gemaakt. Dat is de grote toegevoegde waarde van de FBE waarmee tevens zoveel mogelijk maatschappelijk draagvlak wordt nagestreefd.

Er zijn primaire kerntaken, secundaire ondersteunde taken en ondersteunende basistaken onderscheiden.

De FBE werkt binnen de landelijke en provinciale kaders, richt zich op de uitvoering en maakt zelf geen beleid.

Bestuur en Organisatie

- De FBE stelt zich zelfbewuster en proactief op. Dat kost meer tijd, aandacht en dus geld.
- Het FBE bestuur is er sprake van scheiding in belangenbehartiging en bestuurlijke verantwoordelijkheid. O.a. door bewuste en goede communicatie over genomen besluiten en contact van bestuursleden met hun achterban vereiste.
- Procesregie en sturing: meer invloed en betrokkenheid van het bestuur d.m.v. vastgesteld beslismomenten, bewaking van het compromis.
- Voorzitter en adjunct secretaris zijn gezicht naar buiten (uitdragen compromis).
- Bureaumanagement en procesregie bij adjunct secretaris/projectleider.
- Herijking van het personeelsbeleid.
- Inhoud en uitvoering bij overige medewerkers of extern ingekocht.
- Invulling nieuwe bestuurssamenstelling waarbij goede samenwerking voorwaardelijk is.

Planmatige aanpak

- De FBE geeft meer tijd en aandacht en structuur aan de besluitvorming en haar taakopvatting. Mede ingegeven door de provinciale wensen.
- De FBE wil toe naar een hoger kwaliteitsniveau van haar producten.
- De FBE is bewuster en gestandaardiseerd in control.
- Er is een gefaseerde aanpak in het totstandkomingsproces van de Faunabeheerplannen. Te weten: verkenning/evaluatie; totstandkoming; aanvragen ontheffingen en vergunningen; en de uitvoering (o.a. machtigingen en rapportages). De FBE wil een beperkt aantal faunabeheerplannen.
- Meer aandacht voor evaluatie en fasering FBP, met betere kwaliteit als resultaat.
- FBE voert procesregie, levert data; pleegt communicatie; opstellen plannen wordt uitbesteed.
- Er is een jaarplancyclus inclusief kwartaalrapportages en een nieuwe vorm van jaarplan/begroting systematiek alsmede een adequaat jaarverslag en jaarrekening.
- De inhoud is van goede kwaliteit en de FBE is tijdig met haar producten.

Meer aandacht voor achterban en accent op uitvoering

- De FBE gaat uitvoering mogelijk maken, actief stimuleren en faciliteren.
- Door: knelpunten en problemen op te lossen, door gezamenlijke gecoördineerde activiteiten te bevorderen.
- De FBE heeft hierin géén resultaatsverplichting, zij kan niet verantwoordelijk zijn voor het uiteindelijke resultaat t.a.v. 'schadevermindering'.
- Coördinatie inzetten op uitvoering; inzet FRS; aanpak provinciale tellingen.
- Knelpunten bij uitvoering van faunabeheerplannen signaleren en aanpakken bijv. ganzenbeheer en wildaanrijdingen, N2000.

Communicatie

- De FBE stelt haar Communicatie staat primair ten dienste aan de kerntaken. De belangrijkste doelgroep is 'de achterban' daarnaast de media/het bredere publiek.
- De FBE wil de betrokkenheid van het netwerk en maatschappelijk draagvlak vergroten.
- De FBE is een transparante, toegankelijke en bereikbare organisatie.
- Wij willen informatie geven en ophalen met als doel om tot doelmatig en planmatig faunabeheer te komen.
- Nieuwe eigentijdse website.
- Nieuwe eigentijdse huisstijl.
- Vanaf 2017 een vernieuwd jaarverslag dat voldoet aan de door provincie gestelde eisen.
- Organisatie van jaarevent.

Databeheer

- De FBE geeft meer aandacht voor databeheer, met betere onderbouwing en verslaglegging als resultaat. O.a. door inkoop van data, garanties op validering.
- De FBE zet in op betrouwbare data. Deze zijn in toenemende mate van betekenis voor de kwaliteit zoals een stevige onderbouwing van FBP en ontheffingsaanvragen en de jaarverslaglegging.
- De FBE wil rechtstreekse data uitwisseling SRS-FRS.
- Meer wetenschappelijk verantwoorde onderbouwing door informatie, kennis en toepassing data driehoek.
- Benut en wil meer mogelijkheden tot onderzoek en juridische ondersteuning.

Beleid en rolopvatting

- De FBE is geen uitvoeringsorganisatie van de provincie en pakt haar eigenstandige verantwoordelijkheid m.b.t. duurzaam faunabeheer steviger zelfbewuster op. Is daarover geen inhoudelijke verantwoording schuldig aan de provincie. Ook niet vanwege de subsidierelatie. Provincie bepaald wel het beleidskader waarbinnen de FBE opereert.
- Er komt daarom een nieuw afsprakenkader met PNH/RUD.

Belangrijkste resultaten

- Het totstandkomingsproces leverde een nuttige bijdrage aan de verdere ontwikkeling van de FBE als professionele organisatie. Er zijn verschillende sessies georganiseerd met achterban, beleid, personeel en bestuur om invulling te geven aan de uitgangspunten voor een SMJP.
- Een Strategisch Meerjarenprogramma (SMJP) dat de visie van de FBE weergeeft op haar rol en takenpakket; een planmatige inschatting geeft van onze activiteiten, zowel in personele organisatorische zin als in financiële zin.
- Het Personeelsreglement als nieuw kader voor het personeelsbeleid.
- Start van een verkenning naar samenwerkingsmogelijkheden met het drietal aangrenzende faunabeheereenheden.

8. CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

Naar aanleiding van de ervaringen bij de uitvoering van de werkzaamheden worden tot slot van dit jaarverslag enige conclusies en aanbevelingen weergegeven.

Ganzenbeheer

Zorgelijk is dat de doelstellingen uit het ganzenakkoord nog niet in zicht komen. De Faunabeheereenheid heeft eind van het jaar een aantal wensen opgeschreven waardoor de uitvoering effectiever zou kunnen plaatsvinden. De Faunabeheereenheid zal hierover in 2017 met de provincie in overleg gaan.

N2000

De uitvoering van beheer in de N2000 gebieden heeft de speciale aandacht van de Faunabeheereenheid. Omdat de uitvoerbaarheid van de beschikbare natuurbeschermingswet vergunningen voor het ganzenbeheer lastiger was dan voorzien. De Faunabeheereenheid laat een effectenanalyse uitvoeren m.b.t. verschillende vormen van beheer. De uitkomsten hiervan worden in 2017 verwacht.

Ganzenbeheer omgeving Schiphol

De Faunabeheereenheid acht het van groot belang dat op adequate wijze invulling wordt gegeven aan de aanbevelingen uit het Evaluatierapport over het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol. Samenvattend betekent dit: minimaal doorgaan op de ingeslagen weg en zo mogelijk kansen benutten om verruiming mogelijk te maken.

Wildaanrijdingen

Het blijft gewenst invulling te geven aan een aantal praktische uitvoeringswensen. Het gaat daarbij onder andere over de vergoedingen vanuit wegbeheerders, de (kostbare) verwerking van de kadavers (omdat achterlaten in het veld niet is toegestaan) en de dubbele melding vooraf. Bovendien blijft het streven om ook buiten de gebieden waar nu reeën en damherten voorkomen een provincie brede uitrol te maken, en in overleg met de WBE's ook in andere gevallen adequaat te kunnen optreden.

Vogelgriep

Wens FBE is dat er betere communicatie plaatsvindt tussen EZ, provincie en FBE m.b.t. het sluiten en openen van de jacht. Vanuit onze FBE is initiatief genomen hier in landelijk verband de aandacht voor te vragen.

Jaarverslag

De wens om transparant te werken en de verbrede taakopvatting n.a.w. de Wet natuurbescherming en de provinciale verordening maakt dat het jaarverslag hierop zal moeten gaan aansluiten.

De Faunabeheereenheid zal in de tweede helft van 2017 een format ontwikkelen t.b.v. de jaarverslaglegging voor de komende jaren. Dit zal moeten aansluiten bij enerzijds de nieuwe verordening en anderzijds de veranderende werkindeling.

Rapportage jacht, vrijstellingen en machtigingen

Per 1 januari is iedere jachtaktehouder bij Wet verplicht alle door hem/haar gerealiseerde afschot en/of vangstgegevens te registreren. Dit geldt voor de resultaten van jacht en landelijke en provinciale vrijstellingen en voor de (voorheen ook verplichte) rapportage op basis van de afgegeven machtigingen. Omdat dit, op vrijwillige basis, afgelopen jaar al is gestimuleerd door de jagersverenigingen hebben wij gemeend deze cijfers ook te willen presenteren. De conclusie is dat dit over 2016 nog niet compleet is en mede daarom roept de Faunabeheereenheid op dit voor 2017 consequent maandelijks de resultaten te rapporteren in het Faunaregistratiesysteem.

Juridische procedures

Vanwege de aanwezige werkdruk en de relatief vele procedures die rondom afgegeven ontheffingen worden gevoerd is de Faunabeheereenheid van mening dat er meer tijd en/of middelen beschikbaar dienen te komen om hierin, meer dan nu, adequaat te kunnen opereren. Juridische en soms ook ecologische ondersteuning is daarvoor gewenst. De provincie is weliswaar de gedaagde partij maar het is gewenst dat de FBE hierin als derde belanghebbende ook een ondersteunende rol in kan vervullen.

Interprovinciale samenwerking

Het bestuur van de faunabeheereenheid heeft de wens te komen tot een verkennend onderzoek naar de overeenkomsten en mogelijke samenwerking tussen FBE's onderling. Om te beginnen met de aangrenzende FBE's in de provincies Utrecht, Flevoland en Zuid-Holland. Wij hopen dat hiermee de efficiency kan worden verbeterd, de bedrijfszekerheid en slagkracht wordt vergroot. En de werkdruk mogelijk kan worden verlaagd. De verwachting is dat dit ook meer beleidsmatige afstemming vereist vanuit de verschillende provinciale besturen.

Organisatieontwikkeling

Met het Strategisch Meerjarenprogramma geeft de FBE richting aan de rol, werkwijze en positie in de komende jaren. Van belang is dat de invoering en doorvoering hiervan zijn vervolg kan krijgen. De FBE wil hierover in overleg met de provincie en op basis daarvan verschillende afspraken maken.

De invoering van de nieuwe Wet natuurbescherming zal ook zijn effecten hebben op de manier van werken van de FBE en onder meer tot uiting komen in verslaglegging, faunabeheerplannen en de (nieuwe) bestuurssamenstelling.

De fauna van Noord-Holland in cijfers

Jaarverslag Faunabeheereenheid Noord-Holland 2016

INLEIDING

Ook dit jaar is gekozen de cijfermatige verslaglegging als apart onderdeel in het jaarverslag op te nemen. Het is de bedoeling dat de Faunabeheereenheid dit in de komende jaarverslagen laat uitgroeien tot een Faunabalans voor Noord-Holland. Wij zijn er namelijk van bewust dat transparantie over de cijfermatige onderbouwing van ons beheer steeds belangrijker wordt.

Met dit jaarverslag brengen wij de stand van zaken van de fauna in Noord-Holland nader in beeld, dit voor zover dit het werkveld van de FBE betreft en de wettelijke rapportage verplichtingen zoals deze aanwezig waren voor het jaar 2016. De FBE laat zien welke ontheffingen in dit verslagjaar actief zijn geweest en welk afschot of vangst op basis daarvan heeft plaatsgevonden¹. Het ganzenbeheer op en rondom Schiphol wordt nader belicht. Luchthaven Schiphol heeft de gegevens geleverd rondom de Bird strikes meldingen. Het Faunafonds/B12 heeft gegevens geleverd over de getaxeerde landbouwschade². De weergave van de wildaanrijdingen vindt plaats mede op basis van de gegevens vanuit het BOA-registratiesysteem (BRS) en is gevalideerd via de meldkamers van politie. Daarna volgt de weergave van de populatie-ontwikkeling van diverse soorten. Deze gegevens zijn afkomstig van de verschillende tellingen. Met dit geheel brengen we de effectiviteit van de uitgevoerde maatregelen ten opzichte van de schade en overlast in beeld. De ontheffingen die rechtstreeks en dus buiten de FBE om door de provincie zijn afgegeven, zijn hierin niet verwerkt.

Tot slot biedt het laatste deel van het jaarverslag ook een overzicht van onze juridische activiteiten. De uitvoering van het faunabeheer vraagt steeds meer juridische inspanningen. Daar bieden bijgaande tabellen een goed inzicht in. De bronnen staan vermeld bij de verschillende onderdelen.

Dit totaal leidt ertoe dat wij de balans in beeld brengen tussen enerzijds het beheer (met name afschot) en anderzijds landbouwschade, wildaanrijdingen en vogelaanvaringen en de populatieontwikkeling. Het is een tussenstand – dit jaarverslag heeft niet het karakter van een evaluatie van de afzonderlijke Faunabeheerplannen.

---

¹ Deze gegevens worden gedurende het jaar bijgehouden door de uitvoerende partijen in onder andere het FRS (faunaregistratiesysteem) en BRS (BOA registratiesysteem).

² De gegevens zijn hierbij alleen de laatste stand van zaken, dan met vermelding van een datum, omdat deze in een later stadium nog kunnen wijzigen, zoals de schadebedragen uit het SRS (schaderegistratiesysteem).

1 OVERZICHT VAN BESCHIKBARE ONTHEFFINGEN

De Faunabeheereenheid beschikt over door Gedeputeerde Staten afgegeven ontheffingen en aanwijzingen. Op basis van deze ontheffingen en aanwijzingen geeft de Faunabeheereenheid machtigingen uit aan de uitvoerders. Onderstaand een overzicht van de in 2016 geldige GS-besluiten, met de in het Faunaregistratiesysteem (FRS) gerapporteerde resultaten.

1.1 RESULTATEN PER ONTHEFFING

Voor de verschillende ontheffingen worden in deze paragraaf de resultaten weergegeven. Als eerste een overzicht van het totale afschot en deductie voor 2016. (tabel1) Daarna volgen tabellen met de uitsplitsing per ontheffing en per diersoort.

Tabel 1: Totaal overzicht: Afschot & reductie per ontheffing van Noord-Holland en provinciale vrijstelling (zonder de landelijke vrijstelling) (Bron: FRS)

Soort ontheffing	Totaal afschot/reductie 2015	Totaal afschot/reductie 2016
Algemene ontheffing	Afschot: 56.293	Afschot: 80.460 369 nesten: 1.308 eieren
Perceelgebonden ontheffingen	Afschot: 11.964	Afschot: 6.942
Gebiedsgebonden ontheffingen	Afschot: 559	Afschot: 555 257 nesten: 1.101 eieren
Grofwild ontheffing	Afschot: 19	Afschot: 1.111
Aanwijzing wildaanrijdingen	Valwild: 127	Valwild: 98
Provinciale vrijstelling	N.v.t.	1.150 nesten: 10.600 eieren
TOTAAL:	Afschot 68.835 Valwild: 127	Afschot 89.068 Valwild: 98 1.776 nesten: 13.009 eieren

Tabel 2: Overzicht Algemene ontheffingen en de gerapporteerde afschotcijfers per diersoort, verslagjaar 2016: 1-1-2016 / 31-12-2016 (Bron: FRS)

Besluit: Algemene ontheffingen	Geldigheid / periode	Diersoort	Rapportage	Totaal per besluit
Besluit 13 (2014) Vos	Geldigheid: tot 15 april 2019 Periode: 1 februari t/m 15 juli	Vos	158	Afschot: 158
Besluit 13 (2015) Beheer zomerganzen	Geldigheid: tot 3 maart 2020 Periode: 1 maart t/m 31 oktober	Boerengans Brandgans Canadese gans Grauwe gans Nijlgans	986 3.483 2.317 57.094 2	Afschot: 63.882
Besluit 15 (2016): Gebruik geweer binnen afpalingskring Eendenkooi de Hin	Geldigheid: tot 1 november 2020 Periode: 1 maart t/m 31 oktober	Grauwe Gans	14	Afschot: 14
Besluit 49 (2013) Ganzen Schiphol 10 km	Geldigheid: tot 31 december 2018 Periode: jaarrond	Boerengans Brandgans Canadese gans Grauwe gans Indische gans Kolgans Nijlgans	541 251 329 8.069 10 269 1.726	Afschot: 11.195
Besluit 51 (2015) Broedparen ganzen	Geldigheid: tot 4 maart 2020 Periode: 1 februari t/m 31 maart	Brandgans Canadese gans Grauwe gans	343 199 4.669	Afschot: 5.211
Besluit 58 (2013) Nestbehandeling Schiphol 20 km zone	Geldigheid: tot 1 april 2018 Periode: jaarrond	Boeren gans Brandgans Grauwe gans	1 nest: 11 eieren 1 nest: 8 eieren 367 nesten: 1.289 "	369 nesten: 1.308 eieren

Tabel 3: Overzicht Perceelsgebonden ontheffingen en de gerapporteerde afschotcijfers per diersoort, verslagjaar 2016: 1-1-2016 / 31-12-2016 (Bron: FRS)

Besluit: Perceelsgebonden ontheffingen	Geldigheid / periode	Diersoort	Rapportage	Totaal per besluit
Besluit 11 (2014) Schadebestrijding meerkoet	Geldigheid: tot 16 april 2019 Periode: 1 oktober t/m 1 juni	Meerkoet	493	Afschot: 493
Besluit 12 (2014) Schadebestrijding ekster	Geldigheid: tot 16 april 2018 Periode: 15 juni t/m 15 november	Ekster	-	-
Besluit 14 (2015) Schadebestrijding zomerganzen	Geldigheid: tot 3 maart 2020 Periode: 1 maart t/m 31 oktober	Boeren gans	56	Afschot: 2.879
		Brandgans	171	
		Canadese gans	86	
		Grauwe gans	2.566	
Besluit 17 (2014) Schadebestrijding Knobbelzwaan	Geldigheid: tot 15 april 2019 Periode: jaarrond	Knobbelzwaan	653	Afschot: 653
Besluit 43 (2015) Schadebestrijding overwinterende gans	Geldigheid: tot 1 maart 2017 Periode: 1 november t/m eind februari	Boeren gans	89	Afschot: 1.482
		Brandgans	48	
		Canadese gans	16	
		Grauwe gans	933	
		Kolgans	387	
		Nijlgans	9	
Besluit 45 (2015) Schadebestrijding Smient	Geldigheid: tot 1 april 2019 (geschorst) Periode: 1 oktober t/m 31 maart	Smient	832	Afschot: 832
Besluit 52 (2015) Schadebestrijding ekster	Geldigheid: tot 16 november 2016 Periode: 15 juni t/m 15 november	Ekster	69	Afschot: 69

Besluit 53 (2015) Gaai	Geldigheid: tot 16 november 2016 Periode: 15 juni t/m 15 november	Gaai	20	Afschot: 20
Besluit 3 (2016) Knobbelzwaan	Geldigheid: tot 1 januari 2017 Periode: jaarrond	Knobbelzwaan	198	Afschot: 198
Besluit 5 (2016) Kogans	Geldigheid: tot 1 november 2016 Periode: 1 oktober t/m 31 oktober	Kogans	190	Afschot: 190
Besluit 9 (2016) Schadebestrijding meerkoet	Geldigheid: tot 1 januari 2017 Periode: 1 oktober t/m 31 december	Meerkoet	126	Afschot: 126

Tabel 4: Overzicht Gebiedsgebonden ontheffingen en de gerapporteerde cijfers per diersoort, verslagjaar 2016: 1-1-2016 / 31-12-2016 (Bron: FRS)

Besluit: Gebiedsgebonden ontheffingen	Geldigheid / periode	Diersoort	Rapportage	Totaal per besluit
Aanwijzing Artikel 67, Besluit 22 (2014) Deelgebieden Schiphol	Geldigheid: tot 1 april 2018 Periode: jaarrond	Brandgans	58	Afschot: 555 257 nesten 1.101 eieren
		Nesten en eieren	13 nesten: 59 eieren	
		Canadese gans	13	
		Grauwe gans	357	
		Nesten en eieren	231 nesten: 962 eieren	
		Nijlgans	127	
		Nesten en eieren	13 nesten: 80 eieren	

Tabel 5: Overzicht grofwildmachtigingen met de gerapporteerde afschotcijfers per diersoort, verslagjaar 2016: 1-1-2016 / 31-12-2016 (Bron: FRS)

Besluit: Grofwild ontheffingen	Geldigheid / periode	Diersoort	Rapportage	Totaal per besluit
Besluit 50 (2015) damherten buiten het leefgebied + Besluit 49 (2015) damherten binnen het leefgebied	Geldigheid: tot 18 november 2020 Periode: jaarrond	Damhert	Buiten leefgebied: 41 Binnen leefgebied: 1.070	Afschot: 1.111

Tabel 6: Overzicht aanwijzingen met de gerapporteerde cijfers per diersoort, verslagjaar 2016: 1-1-2016 / 31-12-2016 (Bron: FRS)

Besluit: Aanwijzing wildaanrijdingen	Geldigheid / periode	Diersoort	Rapportage	Totaal per besluit
Besluit 39 (2014) aanwijzing wildaanrijdingen: damhert en ree	Geldigheid: tot 2 oktober 2019 Periode: jaarrond	Damhert	42	42
		Ree	56	56

Tabel 7: Overzicht provinciale vrijstellingen met de gerapporteerde cijfers per diersoort, verslagjaar 2016: 1-1-2016 / 31-12-2016 (Bron: FRS)

Provinciale vrijstelling	Geldigheid / periode	Diersoort	Rapportage	Totaal per besluit
Nestbehandeling Provinciale vrijstelling (gerapporteerd onder algemene ontheffing)	Geldigheid: tot 1 januari 2017 Periode: jaarrond	Brandgans	1 nest: 2 eieren	798 nesten 7.523 eieren
		Canadese gans	6 nesten: 29 eieren	
		Grauwe gans	791 nesten: 7.306 eieren	
		Knobbelzwaan	1 ei	
		Nijlgans	185 eieren	
Nestbehandeling o.b.v. provinciale vrijstelling (gerapporteerd onder gebiedsgebonden ontheffing)	Geldigheid: tot 1 januari 2017 Periode: jaarrond	Boerengans	17 eieren	352 nesten 3.077 eieren
		Nesten en eieren		
		Brandgans	198 nesten: 1.213 eieren	
		Nesten en eieren		
		Grauwe gans	154 nesten: 1.780 eieren	
		Nesten en eieren		
Nijlgans	67 eieren			
Nesten en eieren				

1.2 TOTALEN PER SOORT

In de onderstaande tabel is weergegeven hoeveel stuks afschot er gerealiseerd is voor de verschillende diersoorten onder de ontheffingen. Deze cijfers zijn inclusief de afschotcijfers van de Schipholontheffingen. Zoals te zien zijn er voornamelijk ganzen gedood, waarbij grauwe ganzen het grootste groep vormen, gevolgd door de brandgans.

Tabel 8: Totaal overzicht 2016 en 2017: afschot & reductie per diersoort (Bron: FRS)

Diersoort	Afschot aantal 2015	Afschot aantal 2016	Aandeel % diersoort	Reductie 2016
Gaai	1	20	0,02%	
Ekster	34	69	0,08%	
Meerkoet	611	619	0,69%	
Knobbelzwaan	1.220	851	0,96%	1 ei
Smient	1.041	832	0,93%	
Vos	96	158	0,18%	Vrijstelling afschot: 331
Boerengans (verwilderd)	947	1.672	1,88%	1 nest: 28 eieren
Brandgans	3.768	4.354	4,89%	213 nesten: 1.282 eieren
Canadese gans	1.261	2.960	3,32%	6 nesten: 29 eieren
Grauwe gans	57.433	73.702	82,75%	1.543 nesten: 11.337 eieren
Indische gans	12	10	0,01%	
Nijlgans	1.573	1.864	2,09%	13 nesten: 332 eieren
Kolgans	814	846	0,95%	
Damhert	19	1.111	1,25%	
Wilde eend	5			
TOTAAL:	68.835	89.068	100%	1.776 nesten: 13.009 eieren

2 RESULTATEN SCHIPHOL EN OMGEVING

Het ganzenbeheer rondom Schiphol is geregeld met een eigen faunabeheerplan en aparte ontheffingen. Het beheer rondom Schiphol is hoofdzakelijk gericht op de luchtverkeersveiligheid. Een aanvaring met een vogel in de motor van een vliegtuig heeft vaak grote gevolgen voor de veiligheid van het vliegtuig en de omgeving op de grond in geval van noodlanding en veroorzaakt daarnaast ook grote materiele schade. In 2016 waren er 3 ernstige incidenten bij het opstijgen waarbij een vliegtuig in nood kwam en er S.O.S. moest worden afgegeven naar de verkeerstoren. Ganzen zijn natuurlijk niet de enige vogels op en rond Schiphol, er zijn meer soorten die een hoog risico vormen voor de vliegveiligheid. Maar omdat ganzen in grote getalen aanwezig zijn en of overvliegen, is het beheer via de FBE daarop gefocust.

2.1 ONTHEFFINGEN SCHIPHOL

Hieronder de resultaten van de ontheffingen voor Schiphol, apart nogmaals vermeld.

Tabel 9: Overzicht resultaat ontheffingen voor gebieden rondom Schiphol: verslagjaar 2016: 1-1-2016 / 31-12-2016 (Bron: FRS)

Besluit: Algemene ontheffingen	Geldigheid / periode	Diersoort	Rapportage	Totaal per besluit
Besluit 49 (2013) Ganzen Schiphol 10 km	Geldigheid: tot 31 december 2018 Periode: jaarrond	Boerengans	541	Afschot: 11.195
		Brandgans	251	
		Canadese gans	329	
		Grauwe gans	8.069	
		Indische gans	10	
		Kolgans	269	
		Nijlgans	1.726	

Besluit 58 (2013) Nestbehandeling Schiphol 20 km zone	Geldigheid: tot 1 april 2018 Periode: jaarrond	Boeren gans Brandgans Grauwe gans	1 nest: 11 eieren 1 nest: 8 eieren 367 nesten: 1.289 eieren	369 nesten: 1.308 eieren
Besluit: Gebiedsgebonden ontheffingen	Geldigheid / periode	Diersoort	Rapportage	Totaal per besluit
Aanwijzing Artikel 67, Besluit 22 (2014) Deelgebieden Schiphol	Geldigheid: tot 1 april 2018 Periode: jaarrond	Brandgans Nesten en eieren Canadese gans Grauwe gans Nesten en eieren Nijlgans Nesten en eieren	58 13 nesten: 59 eieren 13 357 231 nesten: 962 eieren 127 13 nesten: 80 eieren	Afschot: 555 257 nesten: 1.101 eieren
			TOTAAL	Afschot: 11.750

Tabel 10: Totaal overzicht Schiphol 2015 en 2016: afschot & reductie per diersoort (Bron: FRS)

Diersoort	Afschot aantal 2015	Afschot aantal 2016	Aandeel % diersoort	Reductie Schiphol 2016
Boerengans (verwilderd)	433	541	4,60%	1 nest: 11 eieren
Brandgans	364	309	2,63%	14 nesten: 67 eieren
Canadese gans	265	342	2,91%	-
Grauwe gans	7.758	8.426	71,71%	598 nesten: 2.251 eieren
Indische gans	12	10	0,09%	-
Kolgans	268	269	2,29%	-
Nijlgans	1.570	1.853	15,77%	13 nesten: 80 eieren
TOTAAL:	10.670	11.750	100%	626 nesten: 2.409 eieren

2.2 RUIVANGSTEN

In 2016 hebben er geen ruivangsten plaatsgevonden. Reden hiervoor is dat het vergassen wel was goedgekeurd, maar niet het gebruik van een vangkooi. Hieronder staan de ruivangsten weergegeven voor de jaren 2012 t/m 2015, omdat hiermee wel inzichtelijk blijft wel aandeel de ruivangsten hebben in het beheer van de ganzen voor Schiphol.

Tabel 11: Vangcijfers (Bron: Duke Faunabeheer)

Diersoort	Jaar	2012 Binnen 20 km	2013 Binnen 20 km	2014 Binnen 20 km	2015 Binnen 20 km	2015 Buiten 20 km	2016 Geen vangsten
Boerengans (verwilderd)					30	16	
Brandgans				222		21.960	
Canadese gans			1				
Grauwe gans		5.064	4.730	3.100	2.514	11.910	
	TOTAAL:	5.064	4.731	3.322	2.544	35.081	0

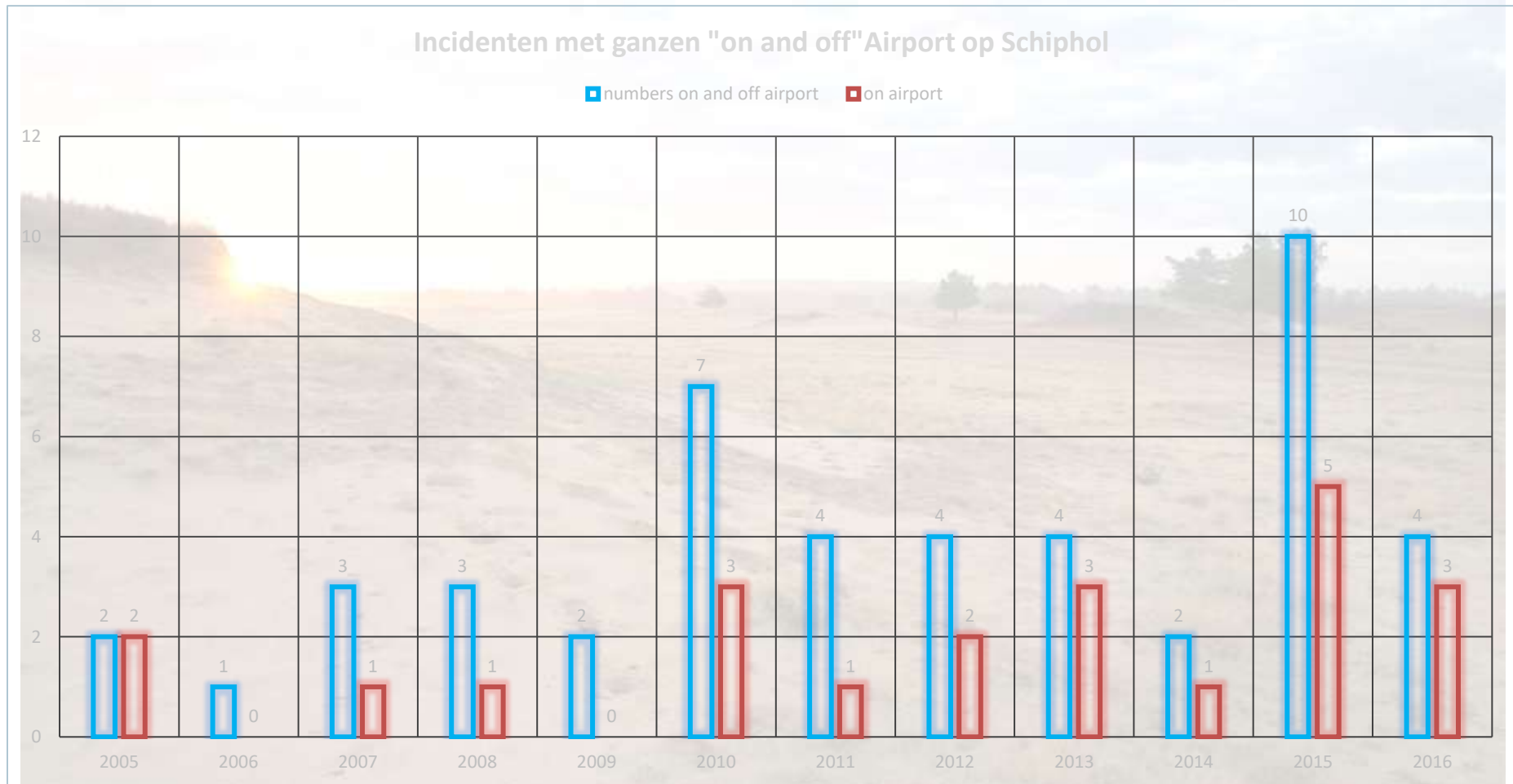
Opmerking: In 2012/2013 en 2014 zijn er in de provincie Noord-Holland alleen ganzen gevangen binnen de 20km straal van de luchthaven Schiphol. Vanaf 2015 zijn er ook buiten de 20km straal ganzen gevangen

2.3 BIRD STRIKES

In de onderstaande tabel zijn het aantal incidenten met vogels weergegeven, die op de luchthaven zijn gemeld. De zogenaamde Bird strikes. De blauwe balken in de grafiek geven de cumulatieve aantallen weer binnen en buiten de hekken van het Schiphol terrein, de rode balken geven de aantallen binnen de hekken.

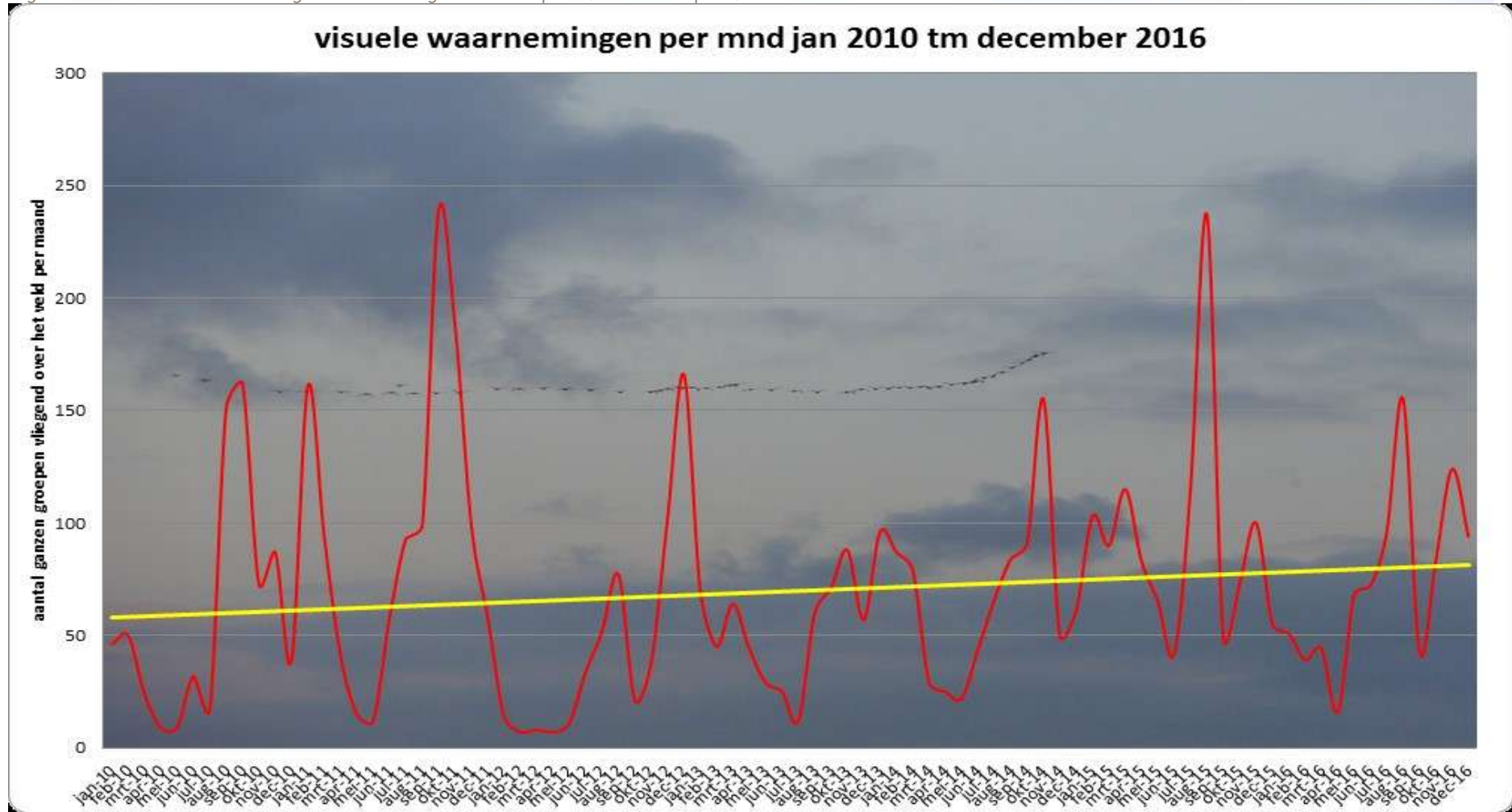
Grafiek 12: Bird strikes Schiphol (Bron:Schiphol)

Op Schiphol worden de ganzen en andere vogels op verschillende manieren gemonitord, bijvoorbeeld door visueel waarnemen & en tellen van groepen. Hierbij gaat het om het aantal groepen, het aantal per groep blijft buiten beschouwing in onderstaande grafiek.

Figuur 13: Visuele waarnemingen aantallen ganzen Schiphol (Bron: Schiphol)

3 RESULTATEN GANZENBEHEER

Het ganzenbeheer maakt een betekenisvol deel uit van het faunabeheer vanwege de enorm grote landbouwschade en het grote risico voor de luchtverkeersveiligheid in Noord-Holland. Om deze reden wordt hieronder apart ingegaan op de resultaten hiervan. Ook de ganzen hebben een apart beheerplan en daarom ook apart inzicht in de resultaten van het ganzenbeheer zoals dat op basis van het ganzenbeheerplan wordt uitgevoerd. De afschotcijfers van de ganzen zijn in de onderstaande tabel weergegeven. Zoals uit de totaalcijfers blijkt, blijven de inspanningen voor het ganzenbeheer in Noord-Holland onverminderd hoog liggen. De cijfers zijn inclusief alle ruivangsten, zowel binnen de 20km van Schiphol als in 2015 ook daarbuiten. Het uitblijven van de ruivangsten in 2016 geven een aanzienlijk lager resultaat dan in 2015.

Tabel 14: Totaal afschot/reductie van ganzen in Noord-Holland, verslagjaar 2016 vergeleken met voorgaande jaren (Bron: FRS)

Diersoort	Jaar	2013	2014	2015	2016
Boerengans (verwilderd)		17	207	947	1.672
Brandgans		133	1.274	3.874	4.354
Canadese gans		563	1.127	1.630	2.960
Grauwe gans		35.771	56.313	63.484	73.702
Indische gans		0	4	12	10
Kolgans		5.014	4.462	887	1.864
Nijlgans		0	1.105	1.723	846
	SUB Totaal:	41.498	64.492	72.557	85.408
Ruivangsten		4.731	3.322	37625	0
	TOTAAL:	46.229	67.814	110.182	85.408

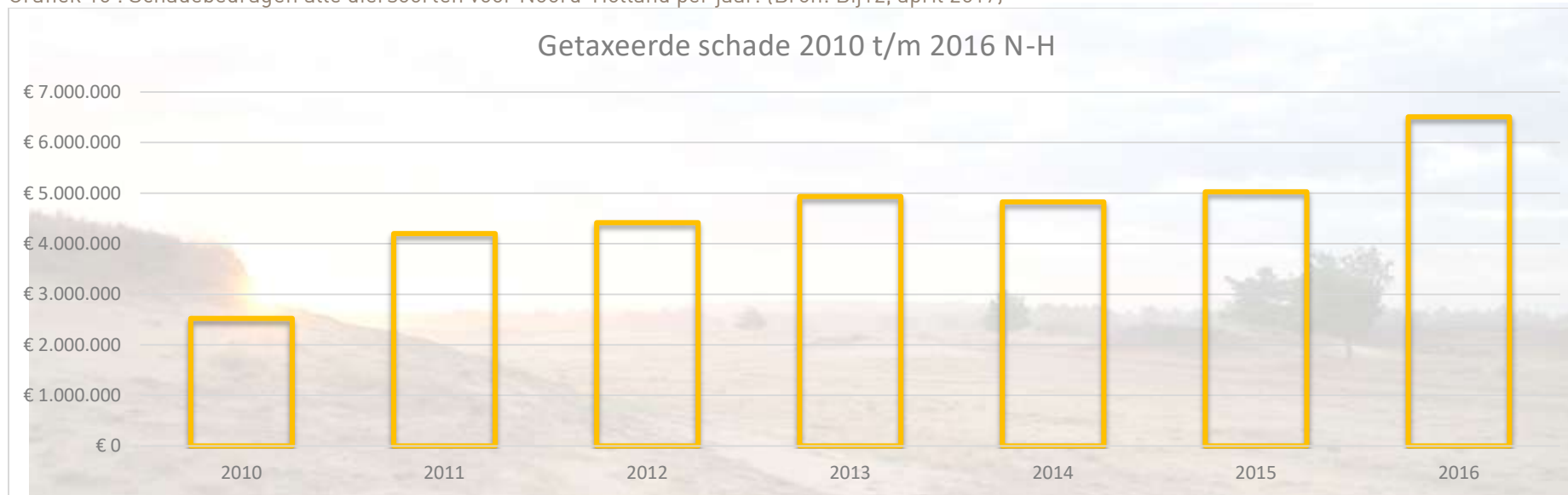
4 OVERZICHT FAUNAFONDS SCHADEBEDRAGEN PROVINCIE NOORD-HOLLAND 2016

Dit hoofdstuk biedt inzicht in de door taxateurs van het Faunafonds getaxeerde schadebedragen. De schadecijfers zijn afkomstig van het faunafonds (april 2017), deze cijfers zijn nog enigszins wijzigen, maar geven wel een goede indicatie voor 2016. De schadecijfers fluctueren licht, in totaal is wel een stijgende trend te zien (grafiek). Zo was er in 2014 een lichte daling ten opzichten van 2013, om daarna in 2015 weer te stijgen met een forse stijging voor 2016.

Tabel 15 : Schadebedragen alle diersoorten voor Noord-Holland per jaar. (Bron: Bij12, april 2017)

Schade per jaar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bedrag	€ 2.521.656	€ 4.201.145	€ 4.415.282	€ 4.933.858	€ 4.824.037	€ 5.028.315	€ 6.511.962

Grafiek 16 : Schadebedragen alle diersoorten voor Noord-Holland per jaar. (Bron: Bij12, april 2017)

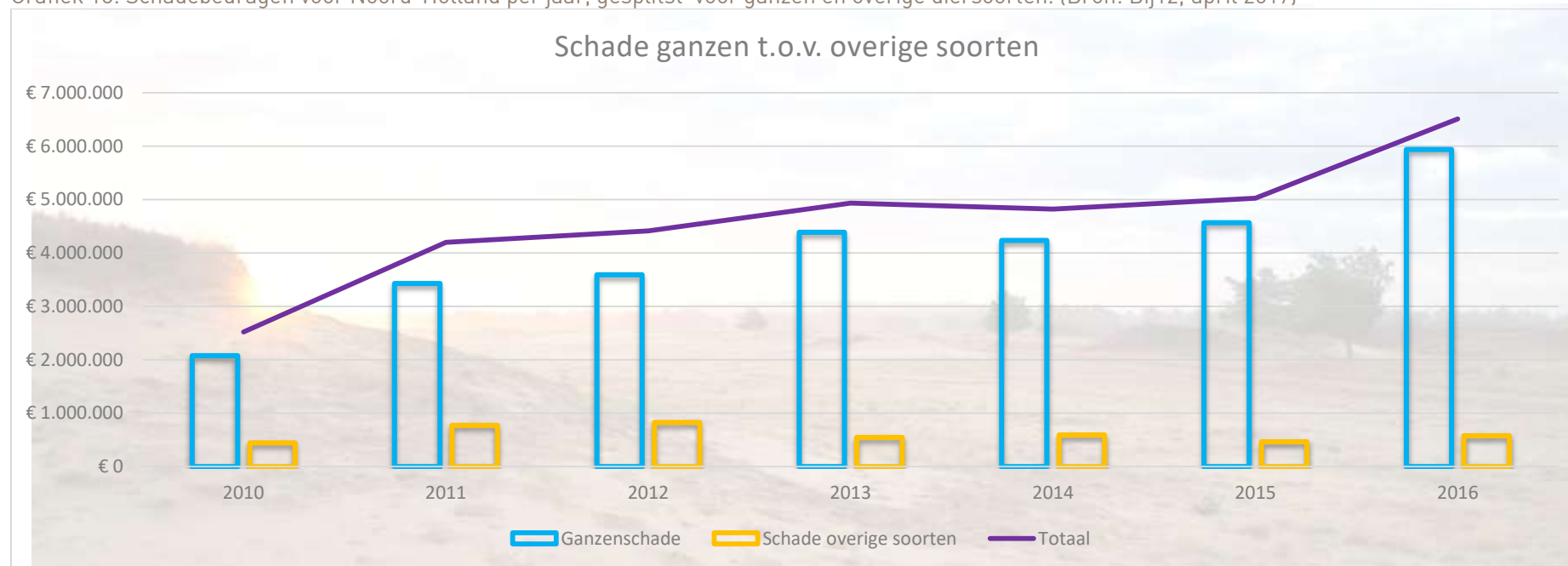

De stijging van het totale schadebedrag, wordt voornamelijk veroorzaakt door ganzenschade, zoals de onderstaande tabel en grafiek weergeven. De schade van de overige diersoorten is ook toegenomen van € 462.041 naar € 574.465 voor 2016.

Tabel 17 : Schadebedragen voor Noord-Holland per jaar, gesplitst voor ganzen en overige diersoorten. (Bron: Bij12, april 2017)

Schade per jaar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ganzen	€ 2.076.543	€ 3.429.016	€ 3.590.639	€ 4.388.502	€ 4.233.327	€ 4.466.274	€5.937.497
Overige dieren	€ 445.113	€ 772.19	€ 824.643	€ 545.356	€ 590.710	€ 462.041	€ 574.465
Totaal	€ 2.521.656	€ 4.201.145	€ 4.415.282	€ 4.933.858	€ 4.824.037	€ 5.028.315	€ 6.511.962

Grafiek 18: Schadebedragen voor Noord-Holland per jaar, gesplitst voor ganzen en overige diersoorten. (Bron: Bij12, april 2017)

De schadeontwikkeling door de jaren heen komt door schade van verschillende diersoorten, deze worden hier weergegeven in een totaaloverzicht.

Tabel 19 : Schadebedragen per diersoort voor Noord-Holland per jaar. (Bron: Bij12, april 2017)

Diersoort	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Haas	€ 8.763	€ 369	€ 1.960	€ 987		€ 3.552	
Fazant	€ 549						
Wilde eend	€ 8.426	€ 6.896	€ 8.135	€ 6.664	€ 5.482	€ 8.700	€ 26.650
Houtduif	€ 3.013	€ 1.692	€ 388	€ 461	€ 13		
Kolgans	€ 270.797	€ 398.889	€ 379.397	€ 441.639	€ 372.733	€ 451.263	€ 560.993

Grauwe gans	€ 1.673.382	€ 2.761.852	€ 2.925.564	€ 3.471.486	€ 3.484.338	€ 3.647.491	€ 4.659.663
Rietgans	€ 5.856		€ 1.620	€ 1.359			
Kleine rietgans	€ 685	€ 2.250	€ 844	€ 1.359	€ 215		
Brandgans	€ 78.613	€ 185.354	€ 181.815	€ 323.718	€ 270.403	€ 320.123	€ 490.721
Rotgans	€ 42.627	€ 64.242	€ 80.720	€ 126.253	€ 81.328	€ 110.143	€ 184.780
Nijlgans	€ 2.892	€ 6.162	€ 7.266	€ 10.982	€ 8.712	€ 18.284	€ 29.004
Canadagans	€ 1.284	€ 8.710	€ 12.788	€ 11.458	€ 13.360	€ 18.411	€ 11.052
Boerengans e.d.	€ 407	€ 1.557	€ 625	€ 248	€ 2.238	€ 559	€ 1.284
Wilde zwaan/ kleine zwaan		€ 1.530		€ 37	€ 807	€ 634	€ 3.875
Knobbelzwaan	€ 27.939	€ 44.969	€ 26.539	€ 29.079	€ 14.500	€ 24.817	€ 21.029
Bergeend		€ 68		€ 272	€ 1.019		
Smient	€ 243.481	€ 540.126	€ 378.553	€ 411.000	€ 387.917	€ 323.877	€ 432.251
Meerkoet	€ 1.164	€ 6.364	€ 1.481	€ 1.612	€ 7.480	€ 2.632	€ 8.295
Waterhoen	€ 187						
Lijster				€ 57			
Merel				€ 1.887			€ 1.267
Mees	€ 135.730	€ 135.762	€ 286.312	€ 72.495	€ 67.061	€ 91.916	€ 79.096
Vink			€ 281				
Putter				€ 334			
Geelgors				€ 392			
Zwarte kraai	€ 142	€ 102	€ 2.461		€ 14		€ 399
Roek	€ 876						
Kauw		€ 579	€ 7.673	€ 231	€ 1.623	€ 110	€ 15
Ekster	€ 2.364	€ 5.640	€ 37.205	€ 4.336	€ 4.457	€ 2.492	€ 893

Vlaamse gaai	€ 1.657	€ 2.003	€ 19.064	€ 3.987	€ 4.697	€ 2.809	€ 550
Spreeuw				€ 289	€ 91.800		
Zilvermeeuw		€ 240			€ 996	€ 502	
Kokmeeuw			€ 1.539		€ 271		
Damhert		€ 25.375	€ 52.444	€ 9.964	€ 2.147		
Ree				€ 356			€ 145
Das	€ 822	€ 414	€ 608	€ 916	€ 426		
	€ 2.521.656	€ 4.201.145	€ 4.415.282	€ 4.933.858	€ 4.824.037	€ 5.028.315	€ 6.511.962

De schade van de ganzen is veruit het grootst, daarom zijn deze schadecijfers hier ook apart opgenomen. Daar is de Smient nog onder gezet, deze soort is na de ganzen de grootste schade veroorzaker.

Tabel 20: Schadebedragen per ganzensoort en apart de Smient voor Noord-Holland per jaar. (Bron: Bij12, april 2017)

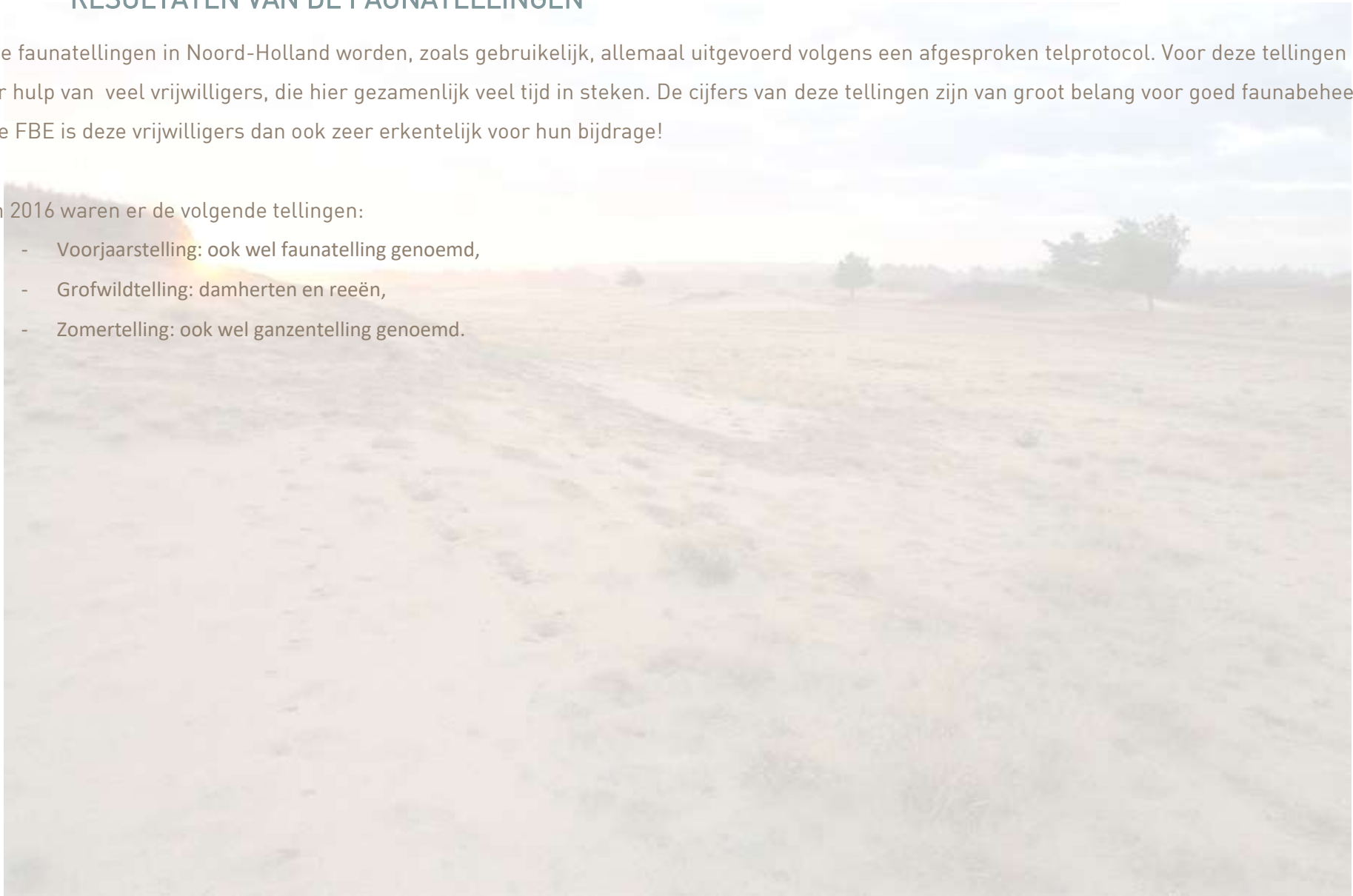
Diersoort	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kolgans	€ 270.797	€ 398.889	€ 379.397	€ 441.639	€ 372.733	€ 451.263	€ 560.993
Grauwe gans	€ 1.673.382	€ 2.761.852	€ 2.925.564	€ 3.471.486	€ 3.484.338	€ 3.647.491	€ 4.659.663
Rietgans	€ 5.856		€ 1.620	€ 1.359			
Kleine rietgans	€ 685	€ 2.250	€ 844	€ 1.359	€ 215		
Brandgans	€ 78.613	€ 185.354	€ 181.815	€ 323.718	€ 270.403	€ 320.123	€ 490.721
Rotgans	€ 42.627	€ 64.242	€ 80.720	€ 126.253	€ 81.328	€ 110.143	€ 184.780
Nijlgans	€ 2.892	€ 6.162	€ 7.266	€ 10.982	€ 8.712	€ 18.284	€ 29.004
Canadagans	€ 1.284	€ 8.710	€ 12.788	€ 11.458	€ 13.360	€ 18.411	€ 11.052
Boerengans e.d.	€ 407	€ 1.557	€ 625	€ 248	€ 2.238	€ 559	€ 1.284
Totaal ganzen	€ 2.076.543	€ 3.429.016	€ 3.590.639	€ 4.388.502	€ 4.233.327	€ 4.466.274	€ 5.937.497
Smient	€ 243.481	€ 540.126	€ 378.553	€ 411.000	€ 387.917	€ 323.877	€ 432.251

5 RESULTATEN VAN DE FAUNATELLINGEN

De faunatellingen in Noord-Holland worden, zoals gebruikelijk, allemaal uitgevoerd volgens een afgesproken telprotocol. Voor deze tellingen is er hulp van veel vrijwilligers, die hier gezamenlijk veel tijd in steken. De cijfers van deze tellingen zijn van groot belang voor goed faunabeheer, de FBE is deze vrijwilligers dan ook zeer erkentelijk voor hun bijdrage!

In 2016 waren er de volgende tellingen:

- Voorjaartelling: ook wel faunatelling genoemd,
- Grofwildtelling: damherten en reeën,
- Zomertelling: ook wel ganzentelling genoemd.

5.1 RESULTATEN VOORJAARSTELLING 2016

In 2016 is het totaal aantal getelde ganzen minder ten opzichte van de vorige twee jaren.

Voorjaargestelling Noord-Holland in jaar:	2014	2015	2016
Totaal ganzen	179.670	131.088	105.396

Tabel 21: Voorjaargestelling ganzen 2016. (Bron: FRS)

WBE	WBE naam	Grauwe Gans	Kolgans	Brandgans	Canadese Gans	Indische gans	Nijlgans	Boerengans	Rotgans	Totaal
246	Amstelland (NH)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9017	Amsterdam	0	0	0	0	0	0	0	0	0
357	Banne Wormer, Jisp en Neck	630	10	13.812	11	0	54	87	0	1.4604
323	Beemster Jagersvereniging	407	0	0	0	0	328	12	0	747
242	De Dieen	1.670	1.497	4.900	0	0	90	0	0	8.157
322	de Eem (NH)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
324	De Noordkop	1.676	0	782	47	0	469	15	951	3.940
263	De Purmer	376	0	0	65	0	161	6	0	608
295	De Schermeer en omstreken	2.628	4	2.462	188	0	995	5	0	6.282
9045	Edam	0	0	0	0	0	0	0	0	0
273	Grootgeestmerambacht	2.085	70	1.117	138	0	625	77	0	4.112
266	Haarlemmermeer en omstreken	1.079	21	14	27	0	305	119	0	1.565
96	Het Grootslag	2.957	18	218	266	0	200	10	0	3.669
345	IJmeer en Vechtstreek (NH)	1.527	51	0	34	42	242	15	0	1.911
337	Noorder-Koggenland e.o.	4.230	250	8.652	516	0	219	52	0	13.919
312	Noorderpark (NH)	668	4	3	15	7	139	1	0	837
412	Noord-Kennemerland	162	0	102	19	0	196	2	0	481
9010	Purmerend	0	0	0	0	0	0	0	0	0
340	Spaarnwoude	0	0	0	0	0	0	0	0	0
260	St. Jacht- en Faunabeheer Waterland	15	0	0	0	0	0	0	0	15
110	t Ouwe Land	0	0	0	0	0	0	0	0	0
76	Texel	5.200	300	400	6	1	1.900	0	6.900	14.707

168	voor Gooi en Vechtstreek (NH)	1.775	14	4	85	0	500	237	0	2.615
278	Waterland en omstreken	402	0	87	45	0	90	3	0	627
277	Westerkoggejagers	1.940	2	2.495	219	0	216	0	0	4.872
79	Wijcker- en Langemeer	424	0	442	40	0	78	0	0	984
	Wildbeheereenheid									
243	Wieringermeer	675	0	6	15	0	179	0	0	875
297	Zaanstreek e.o.	8.295	36	2.659	184	3	1.560	99	0	12.836
88	Zeevang	2.474	12	3.765	418	0	301	63	0	7.033
448	Zuid-Kennemerland (NH)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal	4.1295	2.289	41.920	2.338	53	8.847	803	7.851	105.396

Tabel 22: Voorjaarstelling overige soorten 2016. (Bron: FRS)

WBE	WBE naam	Meerkoet	Knobbelzwaan	Zwarte Kraai	Ekster	Kauw	Blauwe Reiger	Aalscholver	Roek
246	Amstelland (NH)	0	0	0	0	0	0	0	0
9017	Amsterdam	0	0	0	0	0	0	0	0
357	Banne Wormer, Jisp en Neck	76	11	65	10	190	15	7	0
323	Beemster Jagersvereniging	412	115	281	106	691	60	31	0
242	De Dieen	116	76	9	0	95	0	0	0
322	de Eem (NH)	0	0	0	0	0	0	0	0
324	De Noordkop	1.390	439	1.026	428	2.178	110	262	0
263	De Purmer	0	245	218	65	354	61	24	0
295	De Schermeer en omstreken	660	134	502	127	487	72	50	0
9045	Edam	0	0	0	0	0	0	0	0
273	Grootgeestmerambacht	1.004	334	877	344	1.280	156	208	2
	Haarlemmermeer en omstreken	1.746	92	1.228	266	1.399	144	80	0
96	Het Grootslag	986	190	102	205	407	148	956	0
345	IJmeer en Vechtstreek (NH)	233	141	423	118	362	79	71	0
337	Noorder-Koggenland e.o.	0	705	360	816	2.734	147	499	0
312	Noorderpark (NH)	52	44	95	18	247	12	0	5
412	Noord-Kennemerland	325	165	376	143	460	102	31	0
9010	Purmerend	0	0	0	0	0	0	0	0
340	Spaarnwoude	0	0	0	0	0	0	0	0
	St. Jacht- en Faunabeheer								
260	Waterland	0	0	0	0	0	0	0	0

110	t Ouwe Land	0	0	0	0	0	0	0	0
76	Texel	700	12	615	957	5.200	31	4.200	0
168	voor Gooi en Vechtstreek (NH)	263	223	342	125	358	114	0	10
278	Waterland en omstreken	302	75	74	59	155	36	19	0
277	Westerkoggejagers	1.061	534	342	241	1.350	184	127	0
79	Wijcker- en Langemeer	214	37	183	52	274	15	1.205	0
243	Wildbeheereenheid Wieringermeer	768	49	453	241	1.830	88	101	0
297	Zaanstreek e.o.	0	338	555	345	827	221	126	0
88	Zeevang	161	67	179	150	283	34	15	0
448	Zuid-Kennemerland (NH)	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal	10.469	4.026	8.305	4.816	21.161	1.829	8.012	17

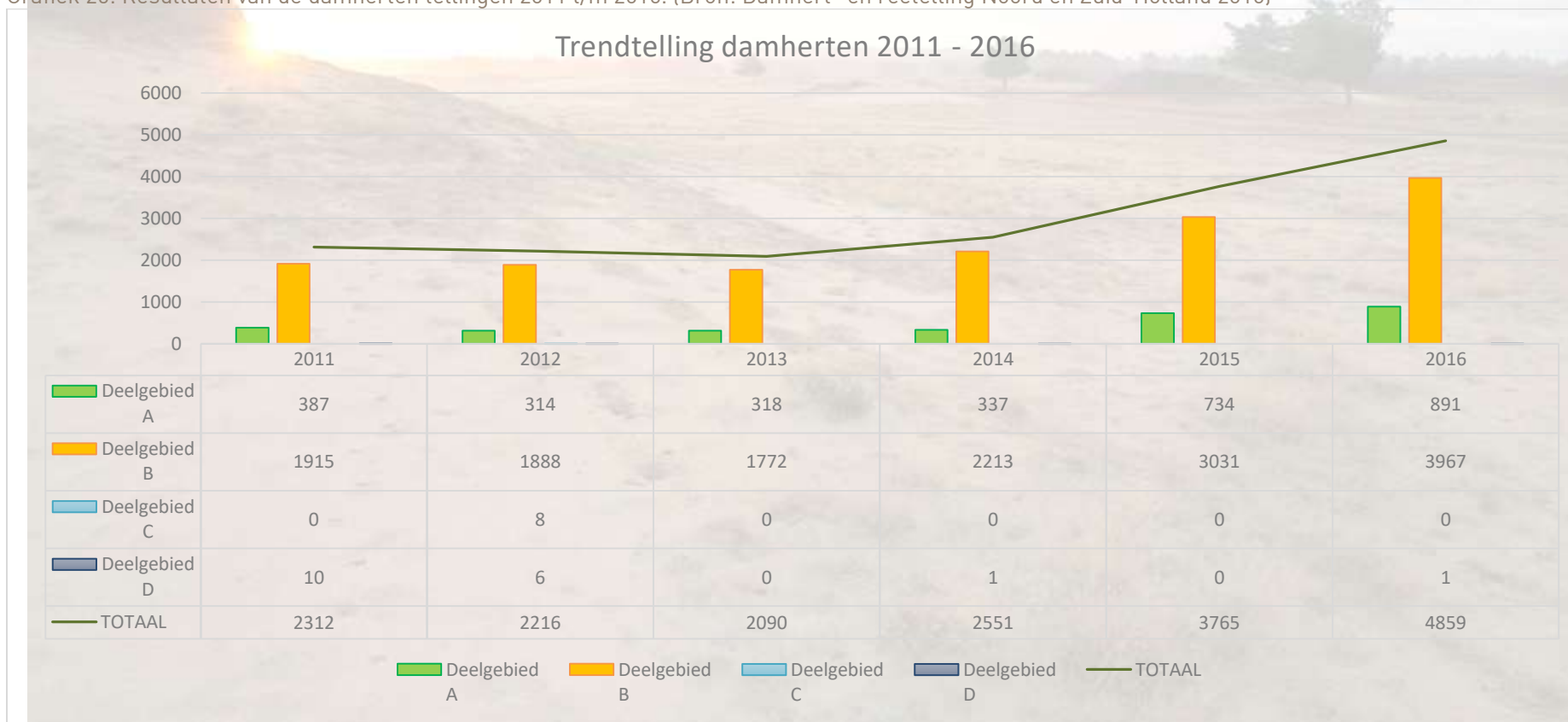

5.2 RESULTATEN GROFWILDTELLING 2016

5.2.1 DAMHERTEN

De damhertentelling en rapportage is elk jaar een samenwerking tussen de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland. Er wordt onderscheid gemaakt in 4 deelgebieden. Alleen deelgebied A ligt volledig in Noord-Holland. Deelgebied B ligt in beide provincies en Deelgebieden C en D liggen geheel in Zuid-Holland. Het minimaal aanwezige aantal damherten in het hele plangebied bedroeg in 2016: 4.859 damherten, dat is weer meer dan in voorgaande jaren. In de grafiek is dit weergegeven.

Grafiek 25: Resultaten van de damherten tellingen 2011 t/m 2016. (Bron: Damhert- en reetelling Noord en Zuid-Holland 2016)

Tabel 26: Resultaten van de damherten tellingen 2013 t/m 2016. (Bron: Damhert- en reetelling Noord en Zuid-Holland 2016)

Deelgebied	Binnen leefgebied	Buiten leefgebied	Totaal
A (Noord-Holland)	770	121	891
B (Noord-Holland/Zuid-Holland)	3.954	13	3.967
C (Zuid-Holland)	0	0	0
D (Zuid-Holland)	1	0	1
Totaal:	4.725	134	4.859

Grafiek 27: Geïndexeerde trend van de damherten per deelgebied. (2011 = 100) (Bron: Damhert- en reetelling Noord en Zuid-Holland 2016)

Tellen vergt een aanzienlijke inspanning van een grote groep personen, hieronder inzicht in de dekking van de telling.

Tabel 28: Inzet van personen in de telgebieden voor de tellingen 2013 t/m 2016. (Bron: Damhert- en reetelling Noord en Zuid-Holland 2016)

Jaar	Totaal aantal getelde damherten	# Telcoördinatoren	# Tellers	# Telgebieden	# Deelgebieden
2013	2.090	15	Circa 200	83	4
2014	2.551	15	Circa 200	83	4
2015	3.765	15	Circa 200	99	4
2016	4.859	15	Circa 200	99	4

Hieronder de resultaten van de damhertentelling per leeftijdscategorie.

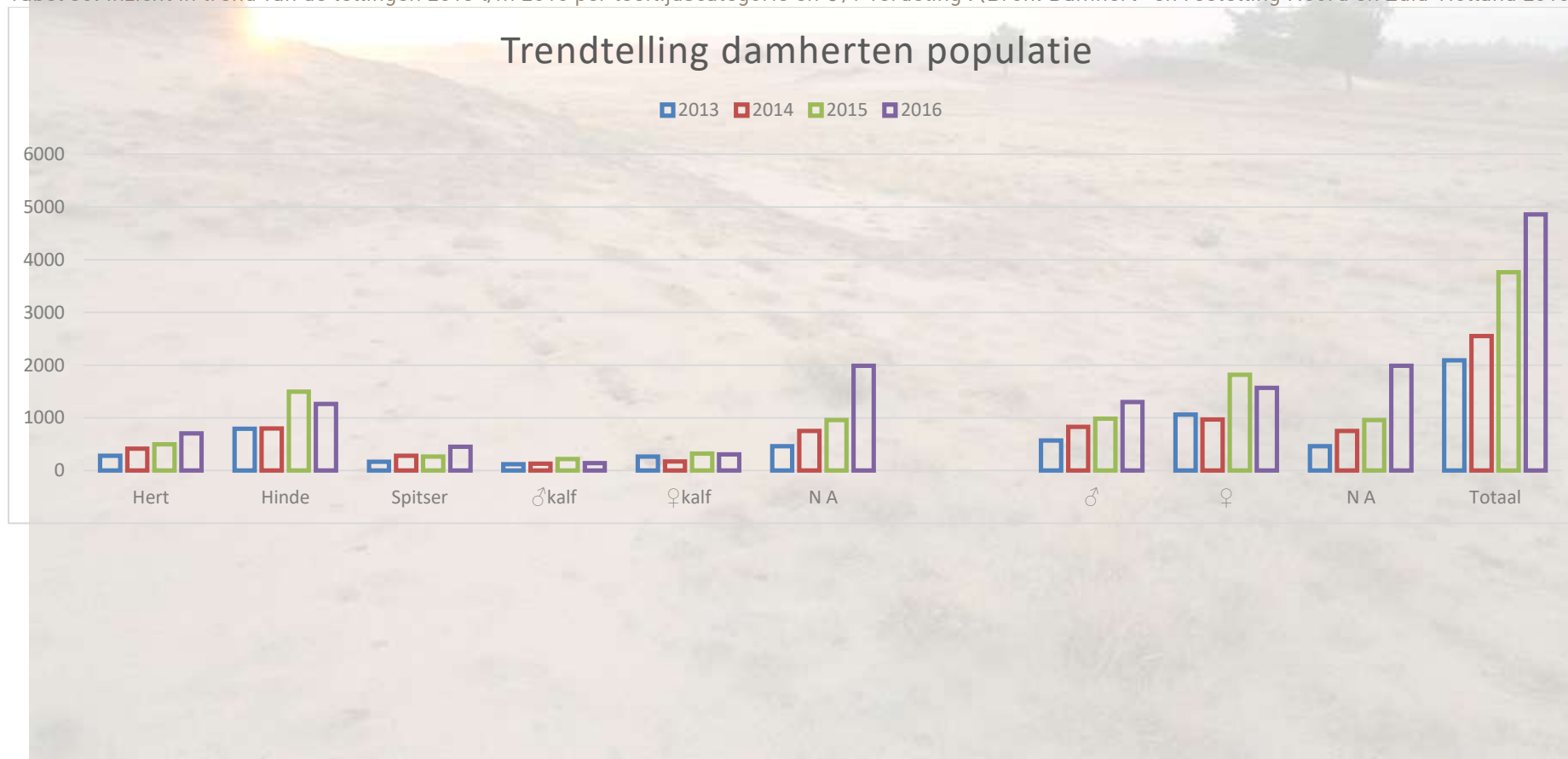
Tabel 29: Resultaten van de damherten tellingen 2013 t/m 2016. (Bron: Damhert- en reetelling Noord en Zuid-Holland 2016)

Jaar	Gebied	Hert	Hinde	Spitser	♂kalf	♀kalf	NA	♂	♀	NA	Totaal

2013	Duingebied N-H & Z-H	280	795	170	119	266	460	569	1.061	460	2.090
2014	Duingebied N-H & Z-H	415	798	283	130	171	754	828	969	754	2.551
2015	Duingebied N-H & Z-H	499	1.498	264	222	321	958	985	1.819	958	3.762
2016	Duingebied N-H & Z-H	706	1.265	454	141	307	1.986	1.301	1.572	1.986	4.859

Bovenstaande tabel omgezet in een grafische weergaven van de aantallen door de jaren per leeftijdscategorie.

Tabel 30: Inzicht in trend van de tellingen 2013 t/m 2016 per leeftijdscategorie en ♂/♀ verdeling . (Bron: Damhert- en reetelling Noord en Zuid-Holland 2016)

5.2.2 REEËN IN PROVINCIE NOORD-HOLLAND

Hieronder de resultaten van de reetellingen voor de gehele provincie Noord-Holland.

Tabel 31: Resultaten van de reetellingen 2013 t/m 2016. (Bron: FRS)

Jaar	WBE	Bok	Geit	Spitser	Bok kalf	Geit kalf	N A	♂	♀	N A	Totaal
2013	Zuid Kennemerland	110	170	2	8	7	28	120	177	28	325
	Gooi & Vechtstreek	172	300	-	19	22	48	191	322	48	561
	Wieringermeer	28	41	-	5	4	3	33	45	3	81
	Totaal			2							
2014	Zuid Kennemerland	64	85	-	11	7	11	75	92	11	178
	Gooi & Vechtstreek	68	129	-	20	36	8	88	165	8	261
	Wieringermeer	33	19	-	5	5	4	38	24	4	66
	Totaal	165	233	0	36	48	23	201	281	23	505
2015	Zuid Kennemerland	59	98	-	4	3	22	63	101	22	186
	Gooi & Vechtstreek	92	130	-	18	25	29	110	155	29	294
	Wieringermeer	29	27	-	3	3	16	32	30	16	78
	Totaal	180	255	0	25	31	67	205	286	67	558
2016	Zuid Kennemerland	49	68	-	8	7	15	52	68	13	147
	Gooi & Vechtstreek	101	128	-	19	36	44	120	164	44	328
	Wieringermeer	4	4	-	19	29	8	23	33	8	64
	Totaal	154	200	0	46	72	67	195	265	65	539

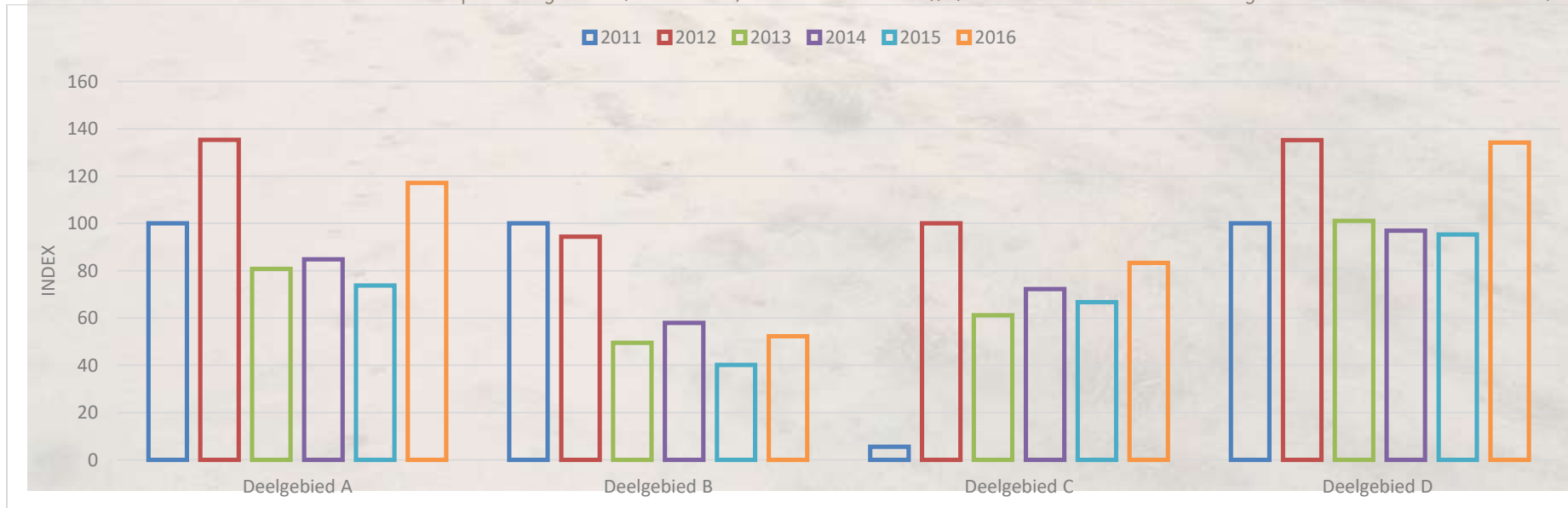
5.2.3 REEËN IN DUINGEBIED: NOORD-HOLLAND EN ZUID-HOLLAND

In deze paragraaf is de reetelling van het duingebied weergegeven, dit gebied is provincie overschrijdend en daarom ook gezamenlijk geteld. Het gebied is opgedeeld in 4 deelgebieden en daarbinnen is nog een onderscheid te maken naar binnen en buiten leefgebied. Deze indelingen zijn van belang voor het beheer; er gelden verschillende ontheffingen voor binnen- en buiten leefgebied.

Tabel 32: Resultaten van de ree tellingen duingebied 2016, provincie overschrijdend. (Bron: Damhert- en reetelling Noord en Zuid-Holland 2016)

Per provincie	Binnen leefgebied	Buiten leefgebied	Totaal reeën
Noord-Holland (alleen het duingebied N-H)	94	53	147
Zuid-Holland	116	183	299
Totaal getelde reeën 2016	210	236	446

Grafiek 33: Geïndexeerde trend van de reeën per deelgebied. (2011 = 100, alleen C 2012=100)) (Bron: Damhert- en reetelling Noord en Zuid-Holland 2016)

5.2.4 REEËN IN GOOI & VECHTSTREEK

In de Gooi en Vechtstreek bevindt zich een belangrijk deel van de Noord-Hollandse reeënpopulatie. In totaal zijn hier in 2016 294 reeën geteld. Tabel 34: Inzet van personen in Gooi & Vechtstreek voor de tellingen 2013 t/m 2016. (Bron: Damhert- en reetelling Noord en Zuid-Holland 2016)

Jaar	Totaal aantal getelde reeën	Aantal telcoördinatoren	Aantal tellers	Aantal telgebieden	Aantal deelgebieden
2013	561	14	55	26	8
2014	261	14	55	20	8
2015	294	14	55	20	8
2016	328	14	55	20	8

5.2.5 REEËN IN WIERINGERMEER

In het Robbenoordbos en Dijkgatbos bevinden zich ook reeën. Samengevat zijn deze gebieden aangeduid als leefgebied Wieringermeer. Tabel 35: Inzet van personen in Wieringermeer voor de tellingen 2013 t/m 2016. (Bron: Damhert- en reetelling Noord en Zuid-Holland 2016)

Jaar	Totaal aantal getelde reeën	Aantal telcoördinatoren	Aantal tellers	Aantal telgebieden
2013	81	1	6	4
2014	66	1	6	4
2015	78	1	6	4
2016	64	1	6	4

5.3 RESULTATEN ZOMERTELLING 2016

Tabel 36 : Zomertelling ganzen per soort 2013 t/m 2016 (Bron 2013-2105: rapport Landschap Noord-Holland- telrapport, KNJV en rapport "Zomerganzen in Noord-Holland - Provincie dekkende telling juli 2016" van Natuurlijke Zaken)

Jaar	2013	2014	2015	2016
Diersoort				
Boerengans (verwilderd)	2.640	2.067	1.576	1.506
Brandgans	12.007	21.674	7.718	10.794
Canadese gans	4.000	5.321	2.931	4.085
Grauwe gans	73489	86.165	96.792	93.124
Nijlgans	2.835	4.501	6.028	7.086
Overige ganzen + Hybride	234	796	78	30
TOTAAL:	104.087	120.524	115.123	116.625

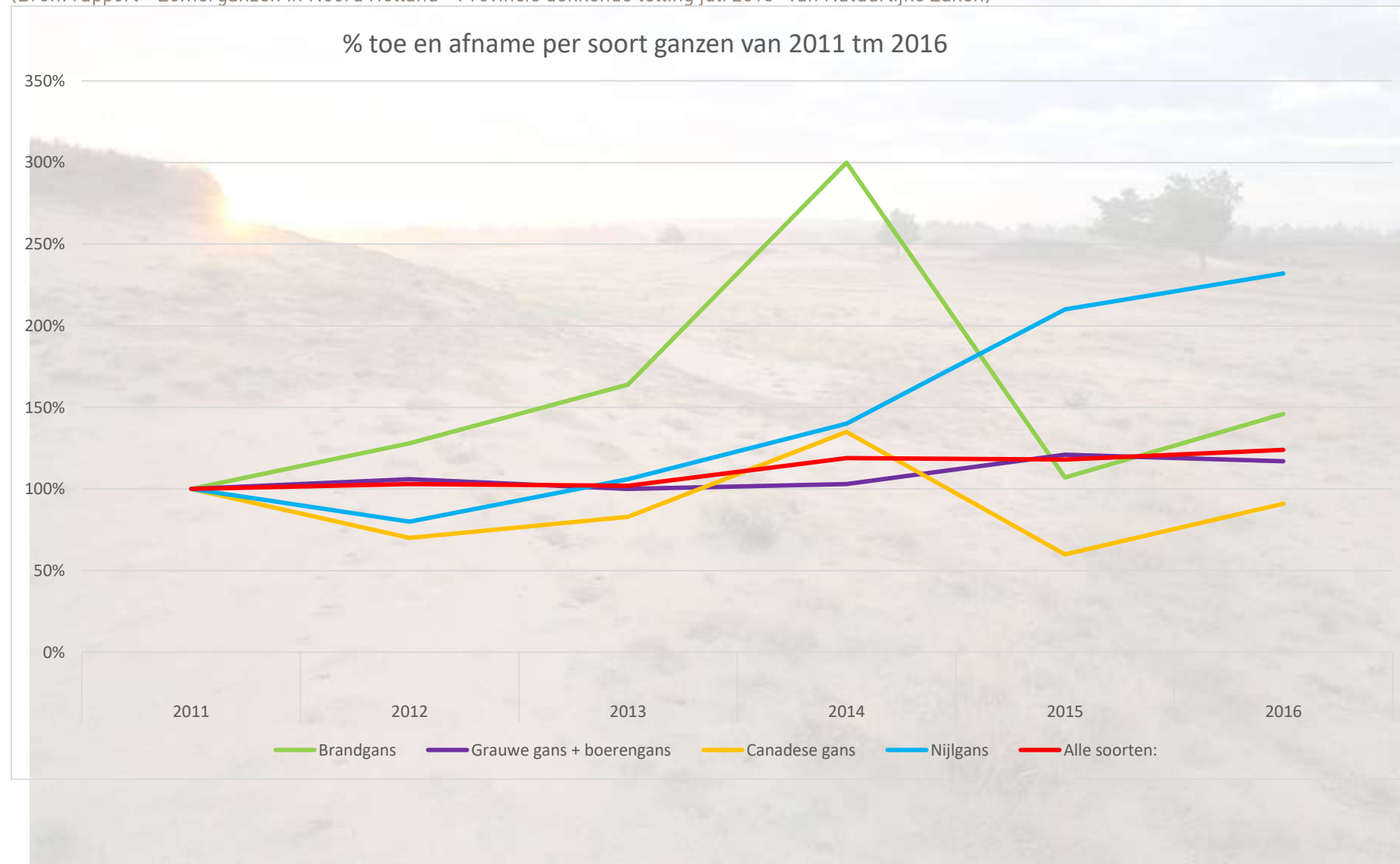
Tabel 37: Percentuele toe- of afname van ganzen en totaal in de jaren 2012 t/m 2016 ten opzichte van 2011. Het aantal van 2011 is als referentie gebruikt en op 100% gezet.

(Bron: rapport " Zomerganzen in Noord Holland - Provincie dekkende telling juli 2016" van Natuurlijke Zaken)

Jaar	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Diersoort						
Brandgans	100%	128%	164%	300%	107%	146%
Grauwe gans + boerengans	100%	106%	100%	103%	121%	117%
Canadese gans	100%	70%	83%	135%	60%	91%
Nijlgans	100%	80%	106%	140%	210%	232%
Alle soorten:	100%	103%	102%	119%	118%	124%

Grafiek 38: Trend van zomerganzen van 2011-2016, op basis van dat van gebieden die ieder jaar zijn geteld. 2011 is als het referentiejaar op 100% gezet.

(Bron: rapport " Zomerganzen in Noord Holland - Provincie dekkende telling juli 2016" van Natuurlijke Zaken)

6 WILDAANRIJDINGEN IN 2016

De Faunabeheereenheid Noord-Holland beschikt vanaf 2014 over een aanwijzing ter afhandeling van de wildaanrijdingen. Ondanks het plaatsen van hekken en andere maatregelen zijn er nog steeds een groot aantal aanrijdingen met damherten in Noord-Holland.

Tabel 39: Aanrijdingen damherten (Bron: Faunabeheerplan damherten 2015-2020 & BRS / FRS)³

Jaar	Aanrijdingen	Dood gevonden	Totaal sterfte damherten
2010	51	-	51
2011	48	-	48
2012	33	-	33
2013	17	-	17
2014	52	20	72
2015	30	32	62
2016	42	32	74

³ Cijfers damhert 2010 - 2013: In het overzicht zijn alle aanrijdingen en dood gevonden dieren bij elkaar opgeteld omdat het daar om 'valwild' gaat. Daarmee worden ook de dieren die bijvoorbeeld in een hek zijn gelopen bedoeld of dood gevonden dieren waarvan de doodsoorzaak niet 100% vaststaat. In het Faunabeheerplan gaat het alleen maar om de slachtoffers waarvan we zeker weten dat het om een aanrijding gaat. Daarom is dat aantal fors lager. (Bron: Faunabeheerplan damherten).

Cijfers damhert 2014 - 2016: Vanaf 2014 staan de valwildcijfers in het Faunaregistratiesysteem. In het systeem is een onderscheid tussen valwild en dood gevonden wegens andere oorzaken, daarom staan deze cijfers er vanaf 2014 bij. Bij de doodsoorzaak van dood gevonden gaat het om: onbekend, anders, vastgelopen (raster, hek enz.), ziekte en verdrinking.

Naast aanrijdingen met damherten is er helaas ook valwild & schade door aanrijdingen met reeën. Deze aanrijdingen vinden ook plaats in en nabij de leefgebieden van de ree populaties die Noord-Holland heeft.

Tabel 40: Aanrijdingen reeën (Bron: Faunabeheerplan damherten 2015⁴-2020 & BRS / FRS)³

Jaar	Aanrijdingen	Dood gevonden	Totaal sterfte reeën
2009	100	-	100
2010	116	-	116
2011	108	-	108
2012	118	-	118
2013	145	-	145
2014	25	8	33
2015	58	31	89
2016	56	18	74

⁴ Cijfers ree 2010 - 2013: In het overzicht zijn alle aanrijdingen en dood gevonden dieren bij elkaar opgeteld omdat het daar om 'valwild' gaat. Daarmee worden ook de dieren die bijvoorbeeld in een hek zijn gelopen bedoeld of dood gevonden dieren waarvan de doodsoorzaak niet 100% vaststaat. In het Faunabeheerplan gaat het alleen maar om de slachtoffers waarvan we zeker weten dat het om een aanrijding gaat. Daarom is dat aantal fors lager. (Bron: Faunabeheerplan damherten).
 Cijfers ree 2014 - 2016: De cijfers vanaf 2014 zijn afkomstig uit het Faunaregistratiesysteem. Hierbij is een selectie gemaakt op 'dood gevonden'. Dit betekent dat het niet alleen om aanrijdingen gaat maar dat de doodsoorzaak ook omschreven is als: onbekend, anders, vastgelopen (raster, hek enz.), ziekte en verdrinking.

7 JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN BIJ DE UITVOERING VAN HET FAUNABEHEER

7.1 OVERZICHT VAN JURIDISCHE PROCEDURES

De uitvoering van het faunabeheer is onderhevig aan wettelijke procedures. Dit leidt ertoe dat veelvuldig door derden gebruikt wordt gemaakt van de mogelijkheid om bezwaar, beroep of hoger beroep aan te tekenen. **Dit hoofdstuk biedt inzicht in de afgespeelde juridische procedures uit dit verslagjaar.**

Deze juridische procedures verlopen vaak als volgt:

- Bezwaarden kunnen desgewenst tegen het besluit van GS bezwaar maken; Zij doen dit door een bezwaarschrift in te dienen bij GS. Behandeling van het bezwaar vindt plaats in de Hoor- en Adviescommissie, die advies geeft aan GS. Op basis van dat advies neemt GS een beslissing over het bezwaar.
- Nadat GS een beslissing op bezwaar (BoB) heeft genomen is er de mogelijkheid om hiertegen in beroep te gaan bij de rechtbank.
- Nadat de rechtbank uitspraak heeft gedaan is er de mogelijkheid om in hoger beroep te gaan bij de Raad van State.
- Daarnaast is er ook nog de mogelijkheid om een zogenaamde voorlopige voorziening (VoVo) aan te vragen bij de rechtbank.

Het provinciaal bestuur is de eerst aangesprokene en verantwoordelijke in de juridische procedure. De Faunabeheereenheid is bij al deze procedures als derde belanghebbende betrokken.

7.2 OVERZICHT JURIDISCHE ZAKEN FBP GANZEN

Tabel 41: Juridisch overzicht van de besluiten in relatie tot het Faunabeheerplan Ganzen: Sta va Za 31-12-2016

FBP Ganzen	Voorlopige voorziening	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Totaal
Besluit 13 (2015) Beheer zomerganzen	Niet aangevraagd	Advies: *FB te ontvangen in haar bezwaren & ongegrond te verklaren *ambtshalve onderzoek naar uitsluiting werkgebieden *KJV niet te ontvangen in haar bezwaren BoB: Het advies van de Commissie wordt integraal overgenomen.	*beroep gegrond *vernietiging besluit m.b.t. uur voor/uur na	Nog geen uitspraak op 31-12-2016	3
Besluit 14 (2015) Schadebestrijding zomerganzen	Niet aangevraagd	*KJV niet te ontvangen in haar bezwaren BoB: Het advies van de Commissie wordt integraal overgenomen.	*beroepen gegrond *vernietigt BoB van 10-08-2015 *bezwaren KJV tegen primair besluit ongegrond *uitspraak vervangt bestreden besluiten (HAC)	Nog geen uitspraak op 31-12-2016	3
Besluit 15 (2016): Gebruik geweer binnen afpalingskring Eendenkooi de Hin					0
Besluit 21 (2015) Vangacties Noord-Holland	Niet aangevraagd	Advies: besluit niet herroepen	*beroep gegrond *vernietiging van BoB * herroeping vh	Nog geen uitspraak op 31-12-2016	3

		BoB: Bezwaar ongegrond	primaire besluit + wijst aanvraag FBE af ...		
Besluit 43 (2015) Schadebestrijding overwinterende gans	Niet aangevraagd	Advies: bezwaar gegrond + besluit herroepen m.b.t. uur voor/uur na BoB: *Mede gelet op Uitspraak RB 15/4316.... *Bezwaar gegrond mbt uur voor/uur na	Beroep ongegrond	Nog geen uitspraak op 31-12-2016	3
Besluit 51 (2015) Broedparen ganzen	Niet aangevraagd	Advies: Bestreden besluit herroepen m.b.t. uur voor/uur na Bezwaren FB ge- deeltelijk gegrond verklaren en i.p.v. het bestreden besluit een nieuw besluit te nemen. BoB:*Mede gelet op Uitspraak RB 15/4316.... *Bezwaar gegrond mbt uur voor/uur na *Voor het overige ongegrond	Ongegrond	Nog geen uitspraak op 31-12-2016	3

7.3 OVERZICHT JURIDISCHE ZAKEN FBP ALGEMENE SOORTEN

Tabel 42: Juridisch overzicht van de besluiten in relatie tot het Faunabeheerplan Algemene Soorten: Sta va Za 31-12-2016

FBP Algemene Soorten	Voorlopige voorziening	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Totaal
Besluit 13 (2014) Vos					0
Besluit 45 (2015) Schadebestrijding Smient	proces verbaal vd mondelinge uitspraak vd voorzieningen-rechter van 07-01-2016: schorst het primaire besluit tot 6 weken na bekendmaking vd beslissing op bezwaar	Advies: bezwaren gedeeltelijk gegrond verklaren + bestreden besluit nader motiveren BoB: gegrond wb schadecijfers + intrekking uur voor/uur na, overige ongegrond	21-9-2016 beroep niet-ontvankelijk verklaard: griffierecht niet op tijd betaald (vogelbescherm.) 23-12-2016 *beroep gegrond *vernietigt besluit *schorst primaire besluit tot PNH nieuwe uitspraak op bezwaar heeft gedaan (SVN) 23-12-2016 beroep ongegrond (FB)		3
Besluit 11 (2014) Schadebestrijding meerkoet					0
Besluit 12 (2014) Schadebestrijding ekster					0
Besluit 17 (2014) Schadebestrijding Knobbelzwaan					0
Besluit 52 (2015) Schadebestrijding ekster					0
Besluit 53 (2015) Gaai					0

Besluit 3 (2016) Knobbelzwaan					0
Besluit 5 (2016) Kolgans					0
Besluit 9 (2016) Schadebestrijding meerkoet					0

7.4 OVERZICHT JURIDISCHE ZAKEN FBP SCHIPHOL

Tabel 43: Juridisch overzicht van de besluiten in relatie tot het Faunabeheerplan Schiphol: Sta va Za 31-12-2016

FBP Schiphol	Voorlopige voorziening	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Totaal
Besluit 49 (2013) Ganzen Schiphol 10 km		Advies: Ongegrond BoB: Het advies van de Commissie wordt integraal overgenomen	Ongegrond	RvS bevestigt de aangevallen uitspraak (van de RB NH)	3
Besluit 58 (2013) Nestbehandeling Schiphol 20 km zone		Advies: Ongegrond BoB: Het advies van de Commissie wordt integraal overgenomen	Ongegrond	RvS bevestigt de aangevallen uitspraak (van de RB NH)	3
Aanwijzing Artikel 67, Besluit 22 (2014) Deelgebieden Schiphol		Advies: Ongegrond + besluit deels herroepen m.b.t. uur voor/uur na BoB: Het advies van de	Ongegrond	RvS bevestigt de aangevallen uitspraak (van de RB NH)	3

		Commissie wordt integraal overgenomen			
Besluit 8 (2016) Vangacties Schiphol 10km + 20 km	schorsing vh primaire besluit tot uitspraak schorsing vh primaire besluit tot 6 weken na bekendmaking vd beslissing op bezwaar	Advies: * bezwaren gegrond verklaren * voorschrift hulpmiddelen herroepen Advies HAC wordt NIET gevolgd ! BoB: * bezwaar gegrond mbt besluit- onderdeel 6 → onderdeel 6 wordt herroepen = bijeendrijven ganzen mbv linten, touwen, lijnen, doeken, geluid * overige ongegrond	Gegrond		3

7.5 OVERZICHT JURIDISCHE ZAKEN FBP DAMHERT

Tabel 44: Juridisch overzicht van de besluiten in relatie tot het Faunabeheerplan Schiphol: Sta va Za 31-12-2016

FBP Damhert	Voorlopige voorziening	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Totaal
Besluit 49 (2015) damherten binnen het leefgebied			Ongegrond	Nog geen uitspraak op 31-12-2016	1
Besluit 50 (2015) damherten buiten het leefgebied					0

